

Ticaret ve Yatırımlar

Prof.Dr. Ümit ÖZLALE

İYİ Parti Kalkınma Politikaları Başkanı

31.03.2022

İYİ Kalkınma Kongresi

3.Oturum

Üreten Türkiye

Ticaret bir mamul eşya ve hammadde değişiminden ibaret.
Türk, hammaddesi kendi toprağında yetişen bir okka
dokunmuş kumaşa, on okka ham ipliğini verir.

Falih Rifkî Atay

Teknolojik dönüşümü sağlayamazsak dış ticaret dengemizi düzeltmek imkansız.

Sanayi 4.0'a Türkiye'den daha hazır olan 55 ülkenin Türkiye'nin ihracat ve ithalatındaki payı (% , 2019)

TEKNOLOJİK
DÖNÜŞÜM

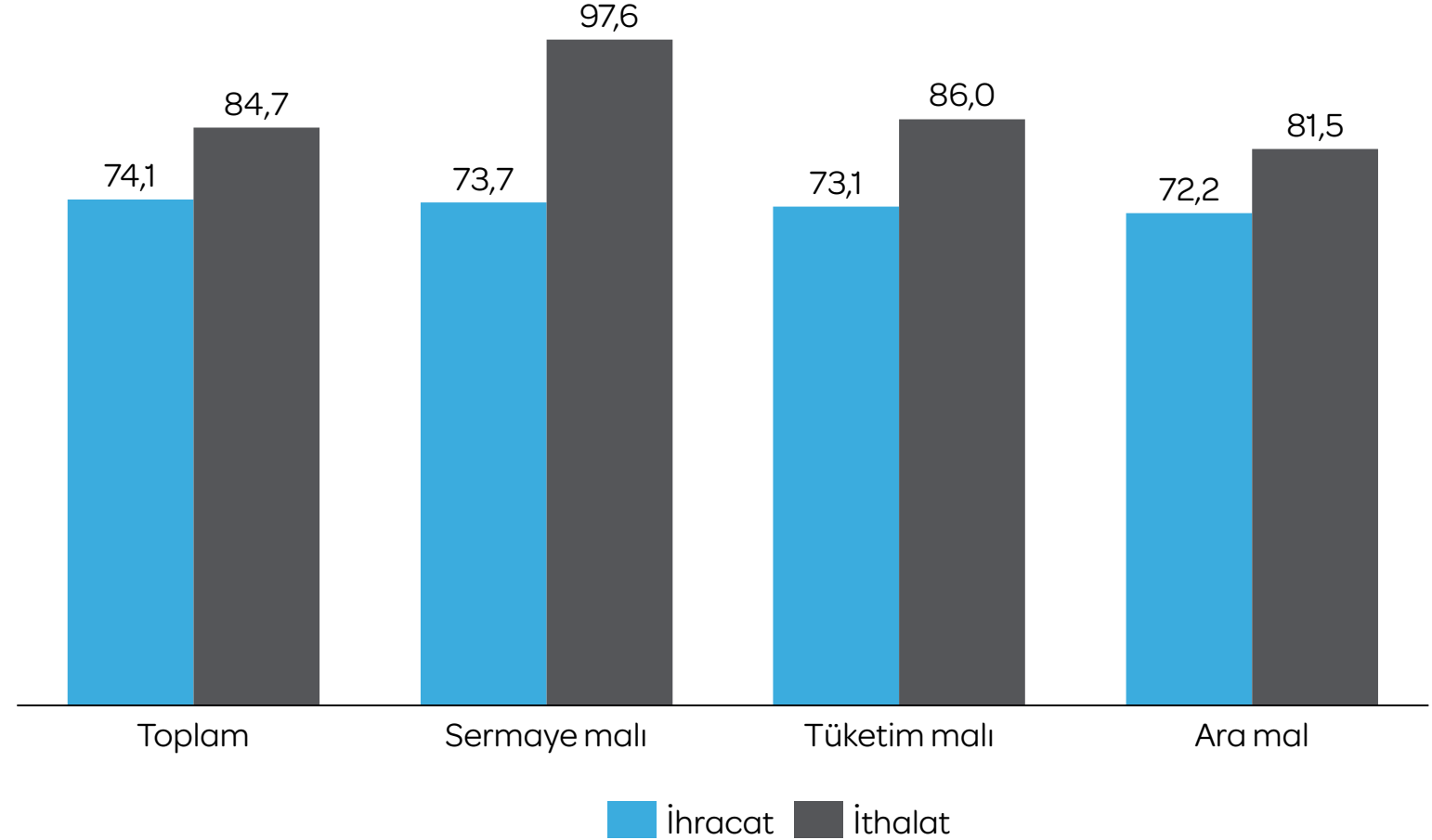
EKONOMİK
ENTEGRASYON VE
LOKALİZASYON

İKLİM VE ÇEVRE

SOSYAL VE
DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM

Küreselleşmenin hız kesmesi gelişmiş ülkelere yakınsamayı zorlaştırdı.

TEKNOLOJİK
DÖNÜŞÜM

EKONOMİK
ENTEGRASYON VE
LOKALİZASYON

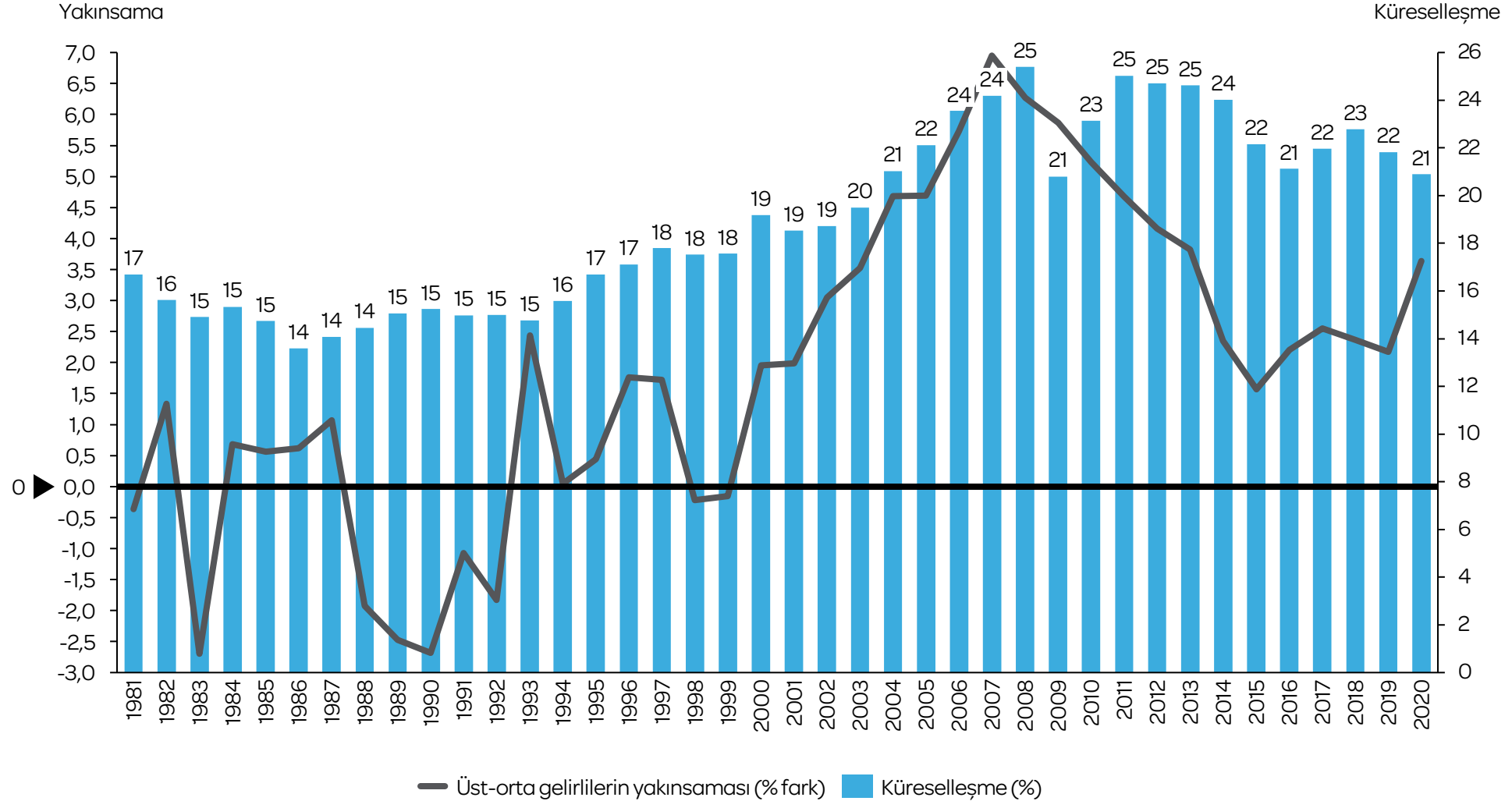

İKLİM VE ÇEVRE

SOSYAL VE
DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM

Küreselleşmenin hızı ve üst-orta ülkelerin yüksek gelirli ülkelere yakınsama hızı* (% , 1981-2020)

Gelişmekte olan ekonomilere akan doğrudan yabancı yatırımlar da küresel krizden sonra toparlanamadı.

Küresel doğrudan yabancı yatırım akışlarının gelişimi (2003=100, içe doğru)

TEKNOLOJİK
DÖNÜŞÜM

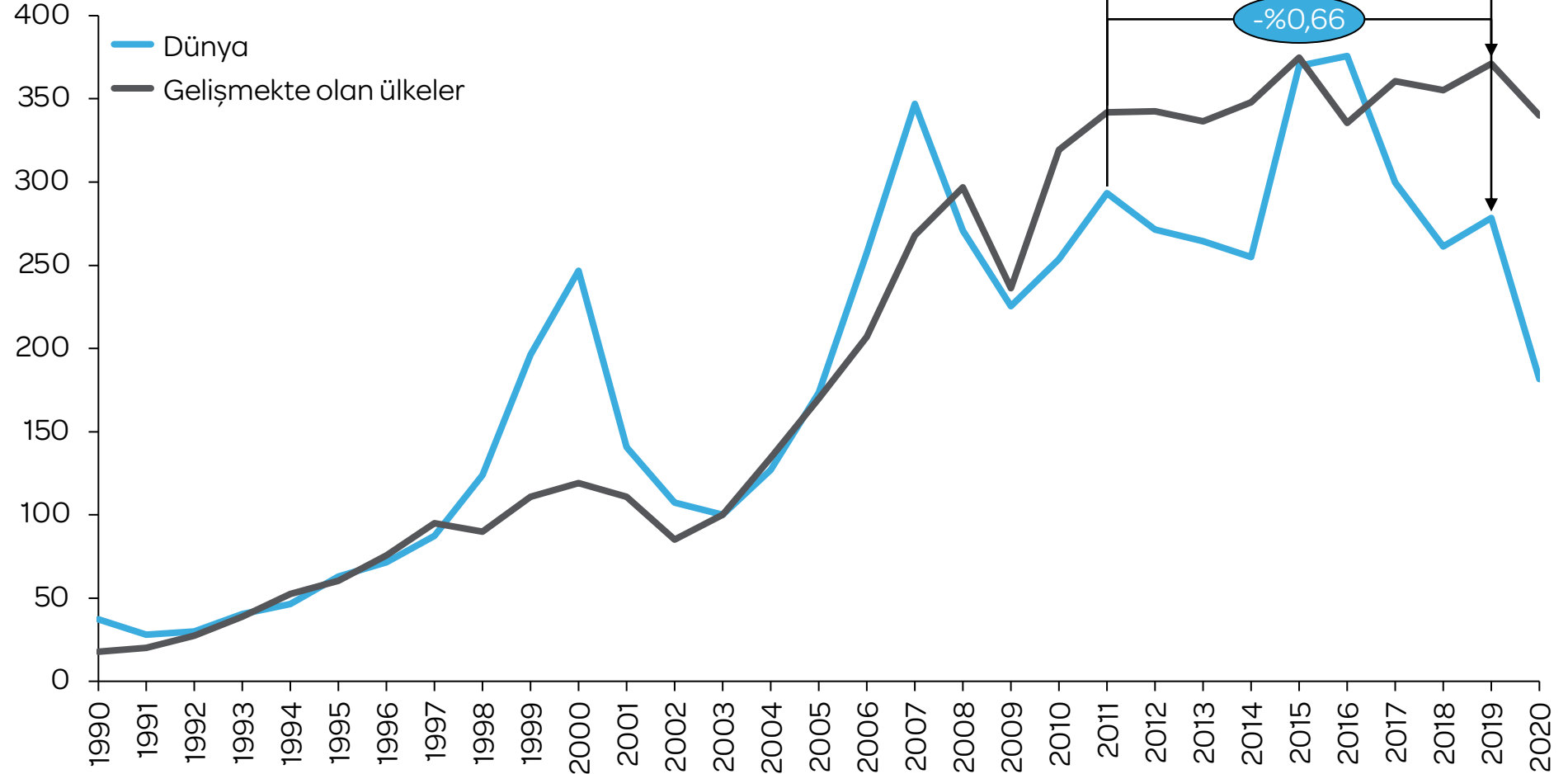
EKONOMİK
ENTEGRASYON VE
LOKALİZASYON

İKLİM VE ÇEVRE

SOSYAL VE
DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM

TEKNOLOJİK
DÖNÜŞÜM

EKONOMİK
ENTEGRASYON VE
LOKALİZASYON

İKLİM VE ÇEVRE

SOSYAL VE
DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM

MEPs: Companies must no longer cause harm to people and planet with impunity

Press Releases [PLENARY SESSION](#) [JURI](#) 10-03-2021 - 19:24

- Due diligence requires companies to identify, address and remedy their impact on human rights and the environment throughout their value chain
- Rules should apply to companies operating in EU internal market, including those from outside the EU
- Sanctions for non-compliance and legal support for victims of corporations in third countries
- Ban on import of products linked to severe human rights violations such as forced or child labour

Parliament paves the way for a new EU law that requires companies to address human rights and environmental standards within their value chains.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Yasası taslağının kapsamı

500+ çalışanı ve 150+ milyon Avro cirosu olan şirketler

Hazır giyim, hayvancılık, ormancılık, gıda ve fosil yakıtların çıkarılması gibi alanlarda faaliyet gösteren 250+ çalışanı ve 40+ milyon Avro cirosu olan şirketler

AB dışından olan ama AB'deki operasyonları söz konusu kriterleri sağlayan şirketleri de kapsar.

Çevrenin korunması en önemli ticaret engeli kaygısı olarak ortaya çıkıyor.

TEKNOLOJİK
DÖNÜŞÜM

EKONOMİK
ENTEGRASYON VE
LOKALİZASYON

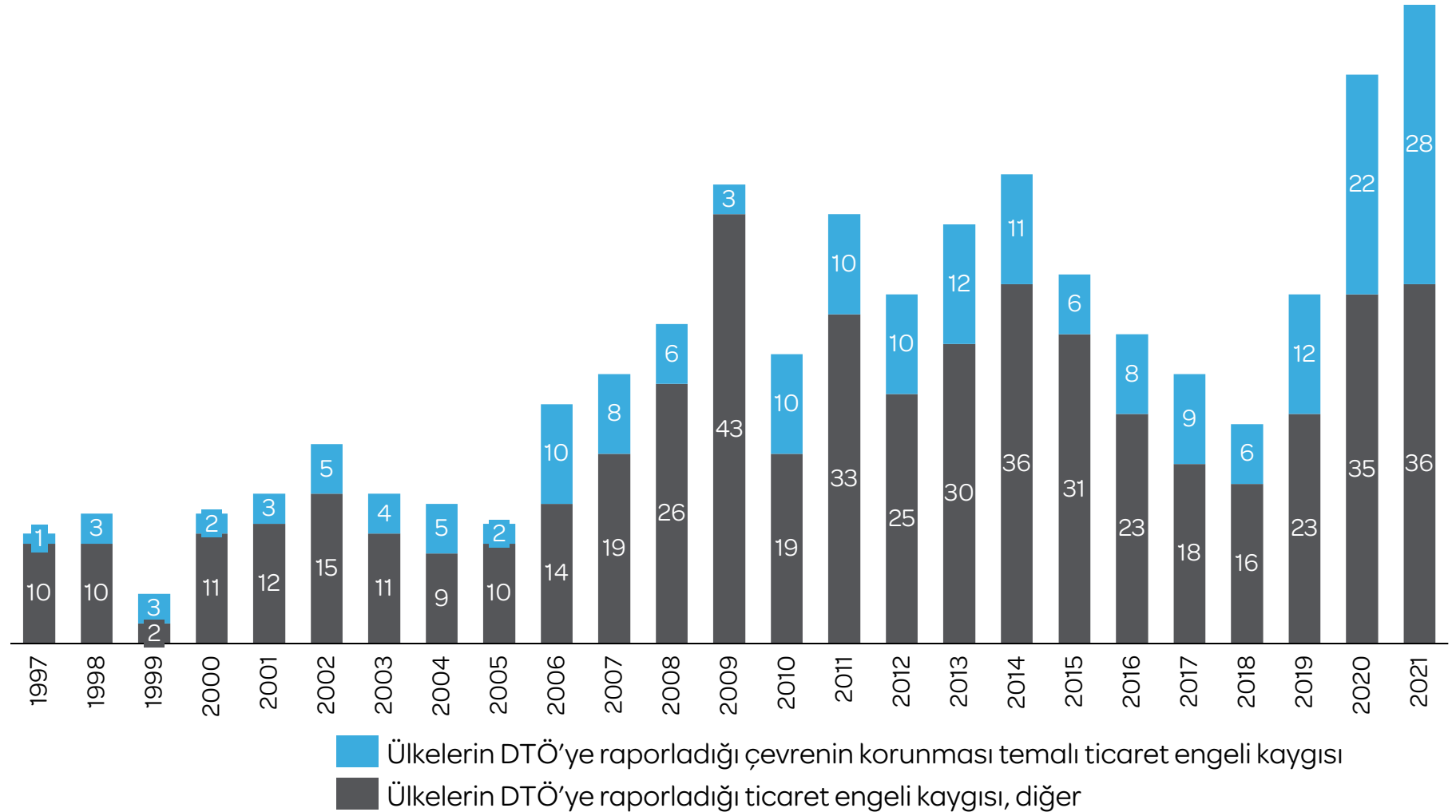

İKLİM VE ÇEVRE

SOSYAL VE
DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM

DTÖ üye ülkeler tarafından diğer üye ülkelerin uygulamaları neticesinde ortaya çıkan ticaret engeli konusunda bildirdikleri kaygıların toplamı ve çevrenin korunması temalı olanlar

Perakendeden çalışma şekillerine kadar yepyeni bir dönemdeyiz.

TEKNOLOJİK
DÖNÜŞÜM

EKONOMİK
ENTEGRASYON VE
LOKALİZASYON

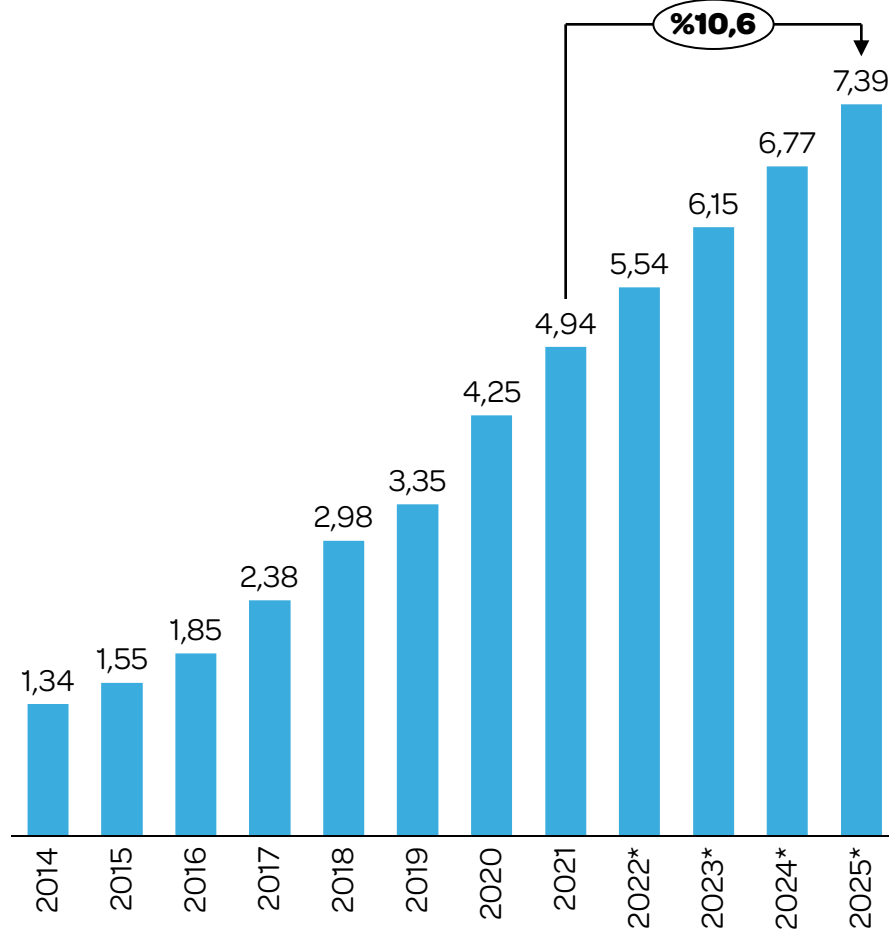

İKLİM VE ÇEVRE

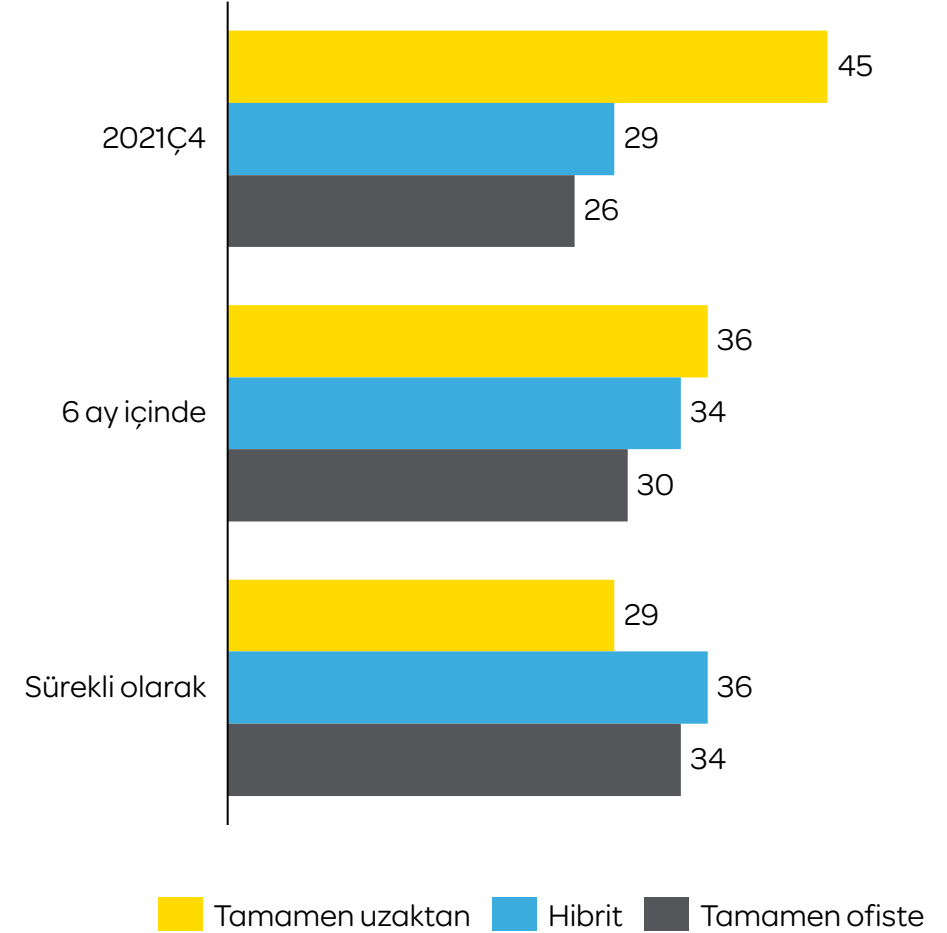

SOSYAL VE
DEMOGRAFİK
DEĞİŞİM

Küresel perakende e-ticaret satışları (trilyon USD)
ve yıllık bileşik büyüme hızı tahmini (%)

Çalışanların çalışma şekillerine dağılımı (%)

Tamamen uzaktan Hibrit Tamamen ofiste

1

Yatırım Çekiciliğini
Artırmak

2

Uluslararasılaşmayı
Artırmak

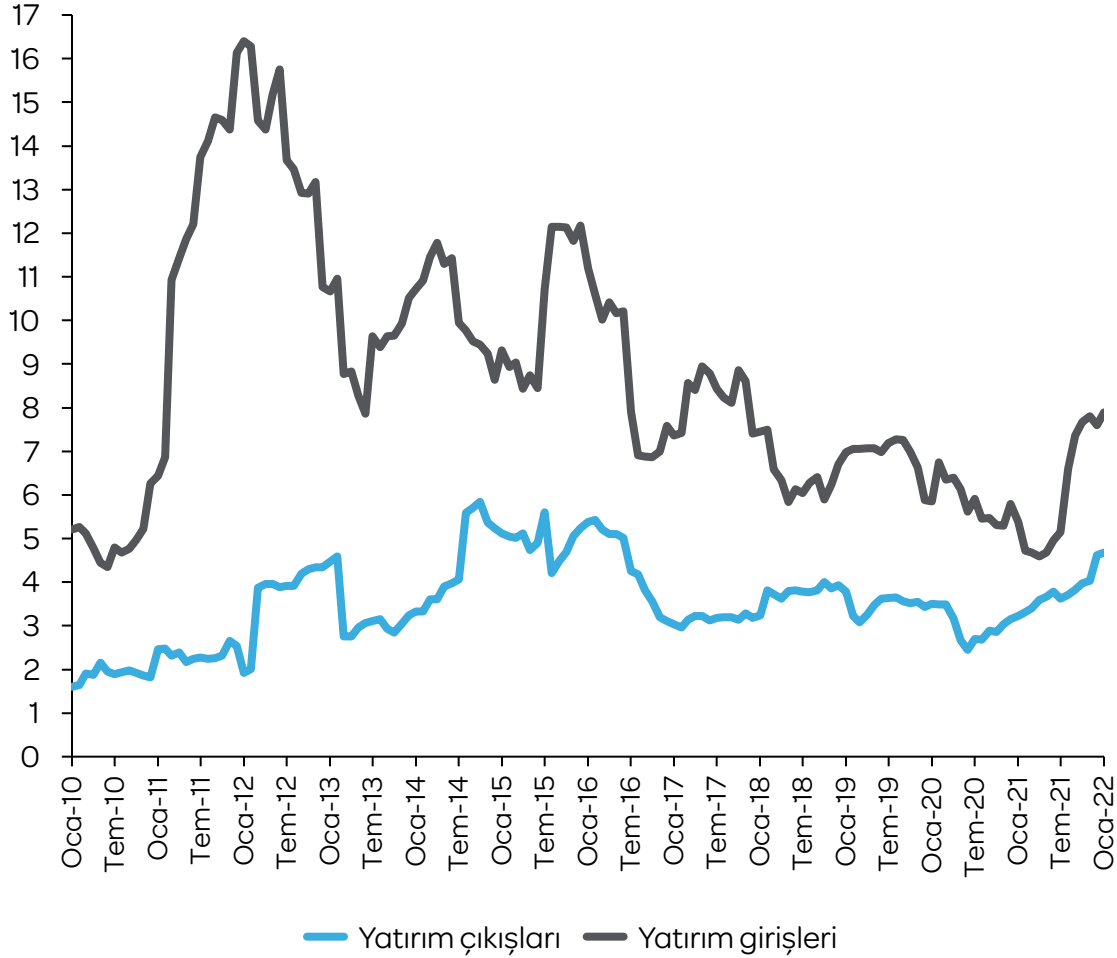

3

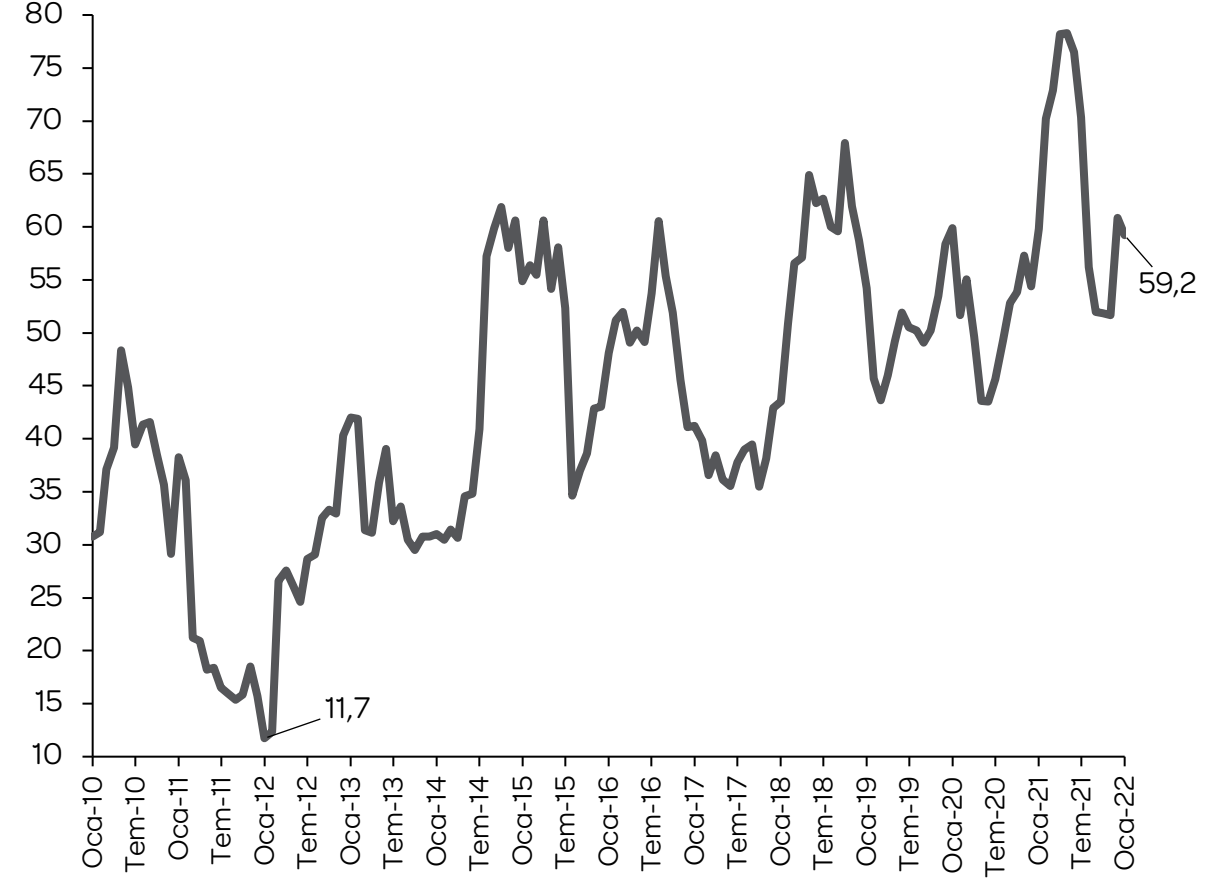
Yeni İş Modellerine
Uyum

Doğrudan yabancı yatırımlarda kötüye gidiyoruz!

Türkiye’de doğrudan yatırım giriş ve çıkışı (milyar USD, 12-aylık toplam)

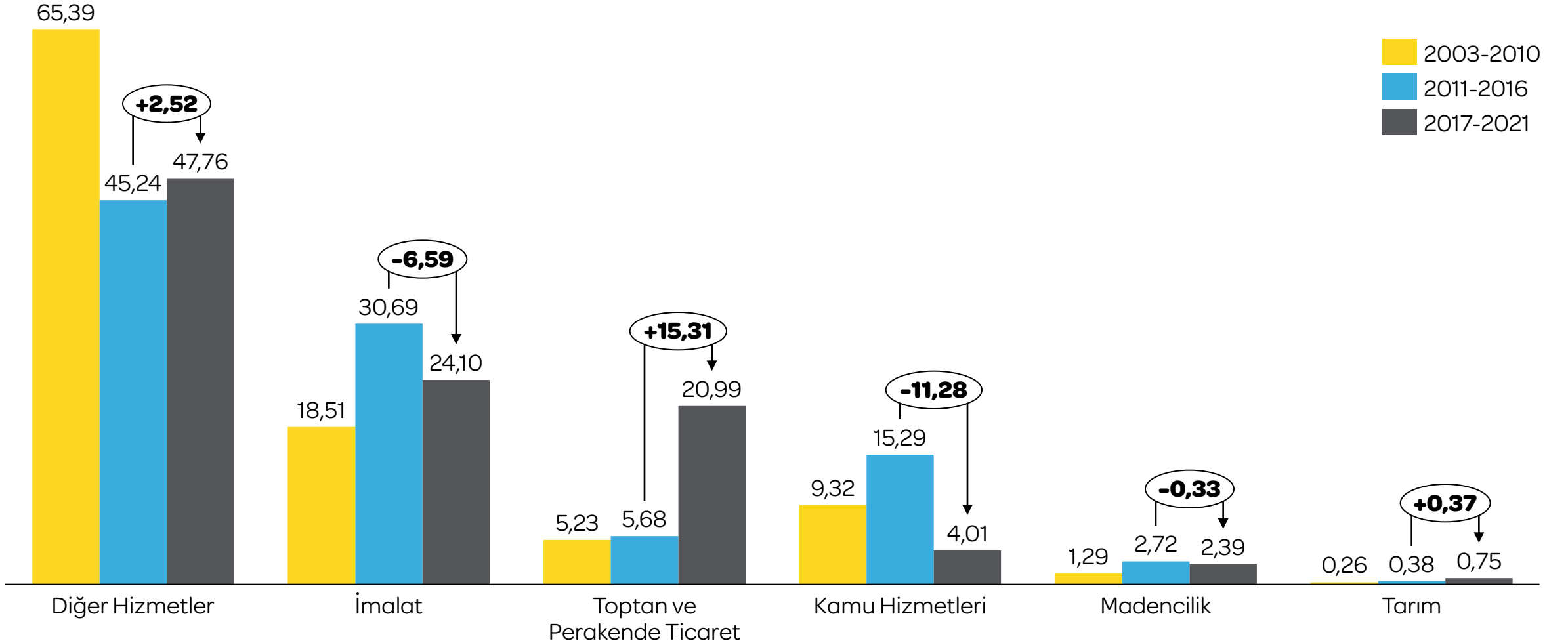
Türkiye’den çıkan yatırımların Türkiye’ye giren yatırımlara oranı (% , 12-aylık toplam)

Çektiğimiz yabancı yatırımlarda pazar-odaklı yatırımların payı artıyor.

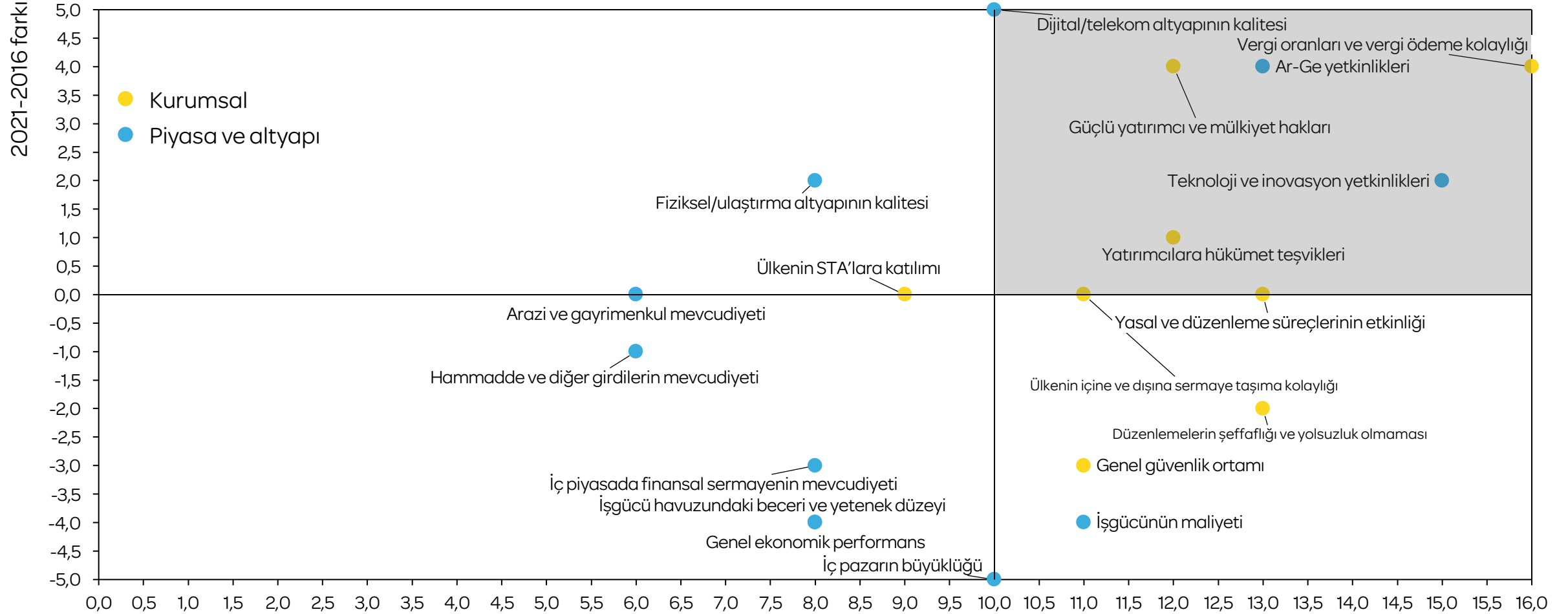

Seçilmiş dönemlerde çekilen doğrudan yabancı yatırımın sektörel dağılımı (%)

Yatırımcılar için kaliteli dijital altyapı, Ar-Ge ve yenilikçilik yetkinlikleri gelişmiş pazarlar öne çıkıyor.

Yatırımcılar yatırım yerine karar vermede nelere dikkat ediyor? (%)

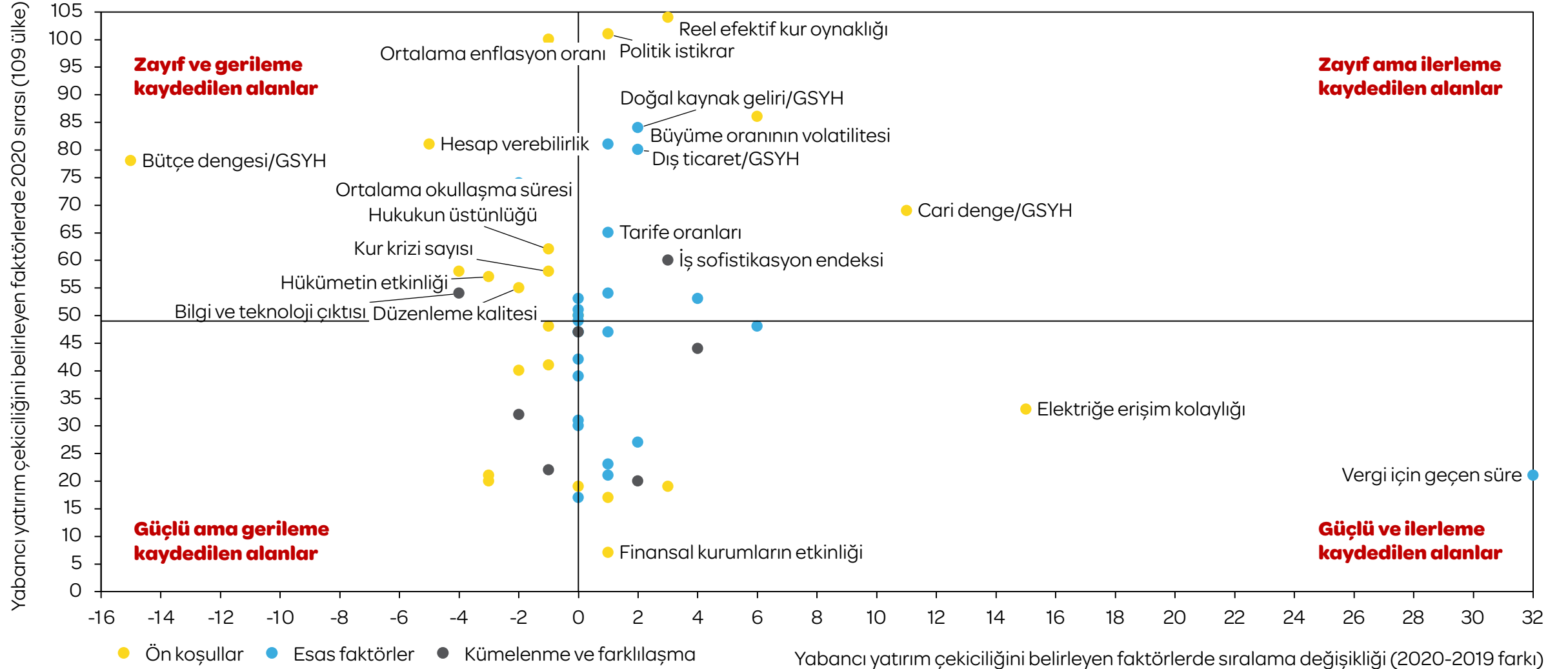
2021

*Kearney'nin her sene dünyadaki en büyük yaklaşık 500 işletmenin kıdemli yöneticilerine yaptığı FDI Confidence Index anketinin sonuçlarına dayanmaktadır. Katılımcılar en önemli gördükleri 2 maddeyi seçmektedir ve bu nedenle toplam 100'den büyük çıkabilir.

Türkiye yatırım çekiciliğini artırmak için ne yapmalı?

Küresel Doğrudan Yabancı Yatırım Çekiciliği Endeksi'nin bileşenlerinde Türkiye'nin 2019-2020 performansı*

Çekya İş ve Yatırım Geliştirme Ajansı'nın kullandığı araçlar

CzechLink StartUp

czechstartups.org

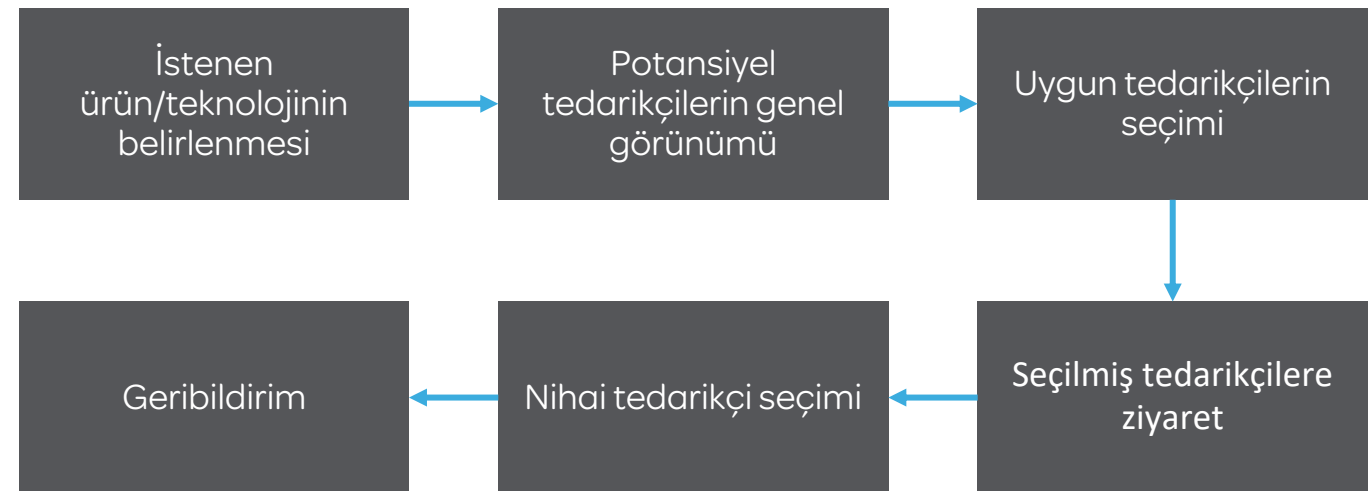
CzechLink

Sektörel Tedarikçi Veritabanı

Sektörel tedarikçi veritabanının potansiyel yatırımcılar bilgi sunduğu alanlar

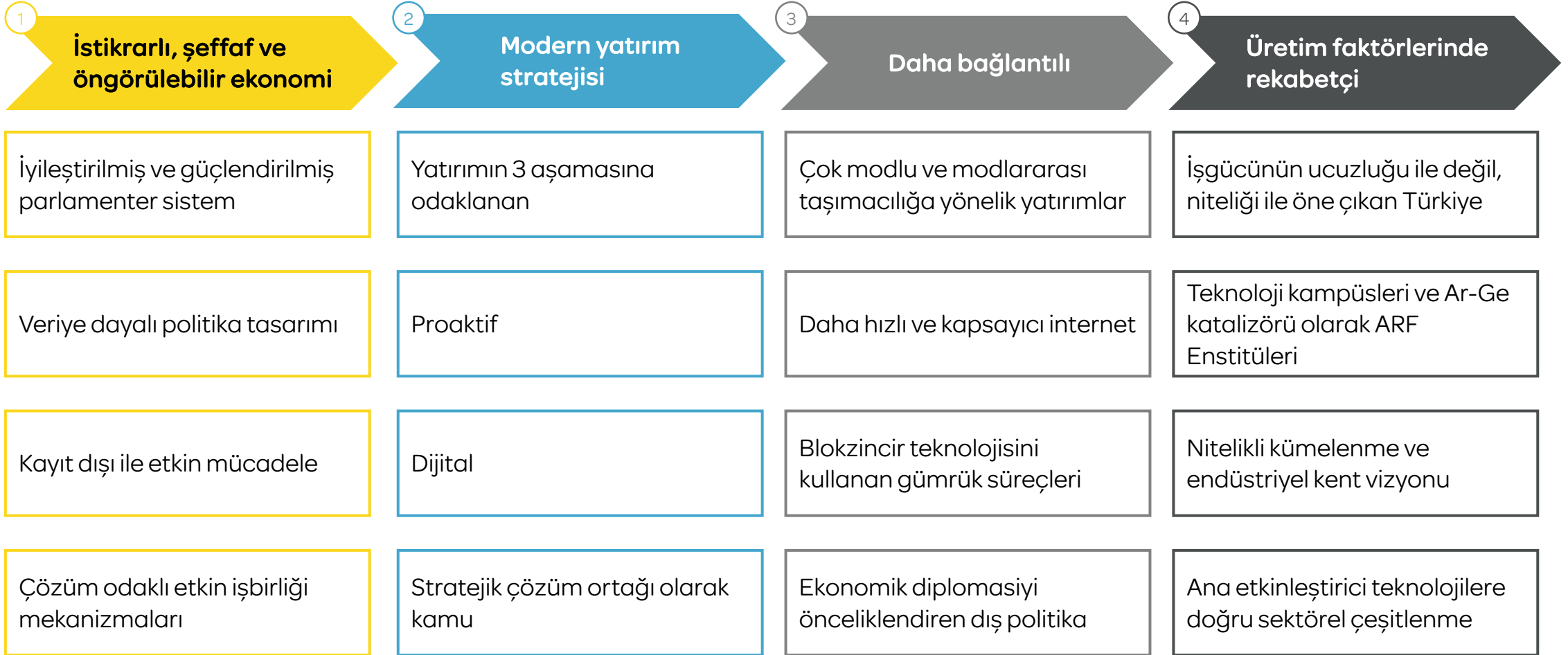

Yatırımcı-Tedarikçi eşleştirme sürecinin genel işleyişi

Ülkemizin yatırım çekiciliğini artırmak için dört alana odaklanacağız.

Yatırım çekiciliğini artırmaya yönelik İYİ Parti yaklaşımı

İYİ Parti olarak ne yapacağız? Yatırım ekosistemindeki ana aktörleri güçlendirecek ve çekiciliği yüksek bölgeler geliştireceğiz.

Modern Yatırım Stratejisi

- Türkiye **İş ve Yatırım Geliştirme Ajansı** kurulacak.
- Ajans için bir tek durak dijital hizmet sunumu aracı olan **Yatırım İzleme ve Destekleme Sistemi** geliştirilecek. Bu sistem potansiyel yatırımcıların belirlenmesini, yatırım sürecinde «tedarik zinciri oluşturma, birleşme-satın alma, yatırım ortağı bulma, lokasyon seçimi, işgücü piyasası profillemesi» konularında dijital araçlarla danışmanlık hizmeti sunulmasını ve mevcut yatırımcılarla dijital etkileşimin kesintisiz devam etmesini sağlayacak.

Etkin İşbirliği Mekanizmaları

- Türkiye'ye yatırım potansiyeli yüksek olan ülkelerde lobi faaliyetleri yürütmekle görevli **Yatırım Komitesi** oluşturulacak. Yatırım Komitesi, İş ve Yatırım Geliştirme Ajansı ve DEİK iş diplomasisinin üç aktörü olarak görev yapacak.

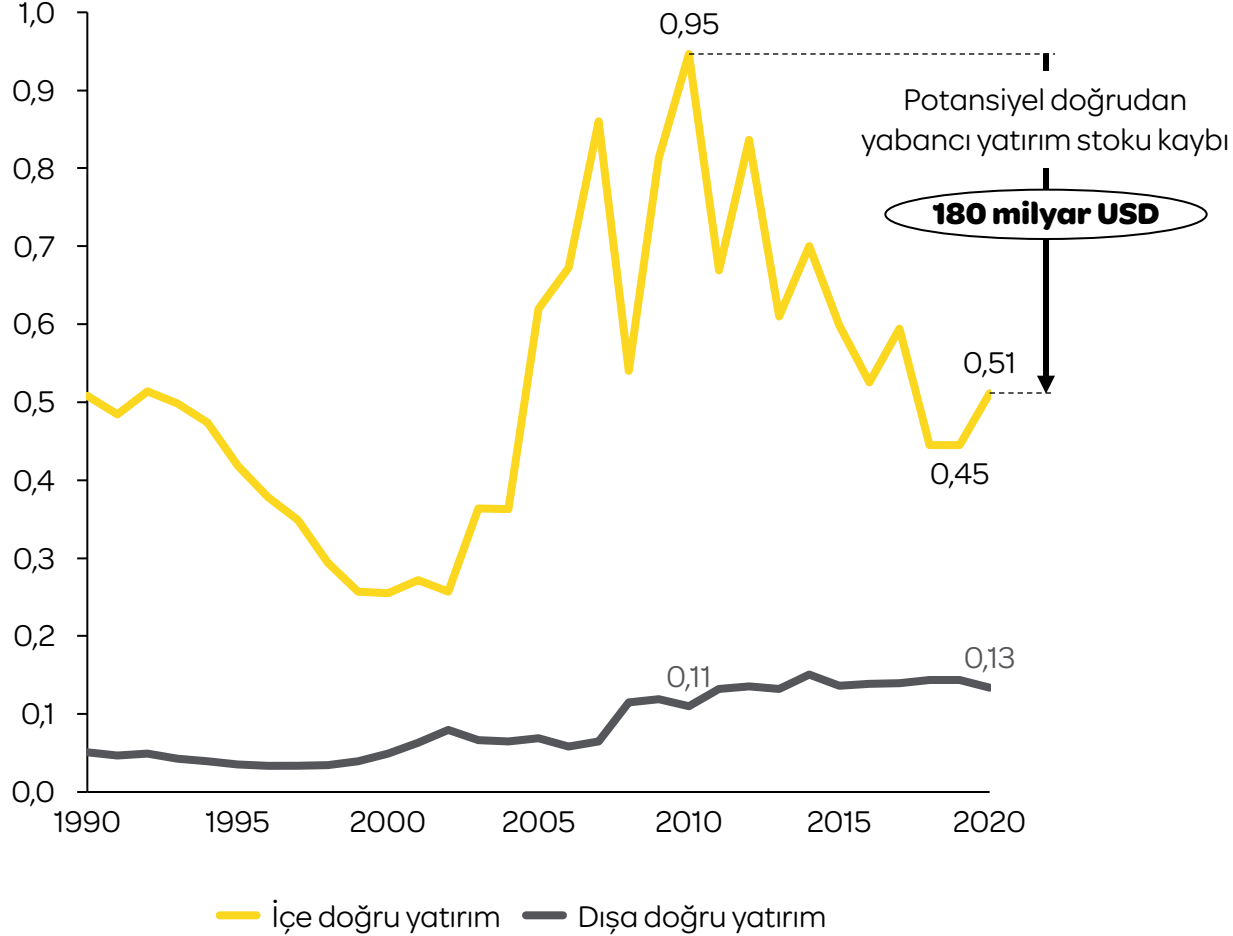
Yatırım Çekiciliği Yüksek Mekanlar

- Türkiye'de en az 5 tane **Yeni Nesil Özel Ekonomik Bölge** için master plan hazırlanacak ve plan çerçevesinde hızlı şekilde geliştirme sürecine başlanacak.
- Yeni bölgelerin çekiciliğini artırmak üzere **Özel Ekonomik Bölgeler Kanunu** çıkarılacak.

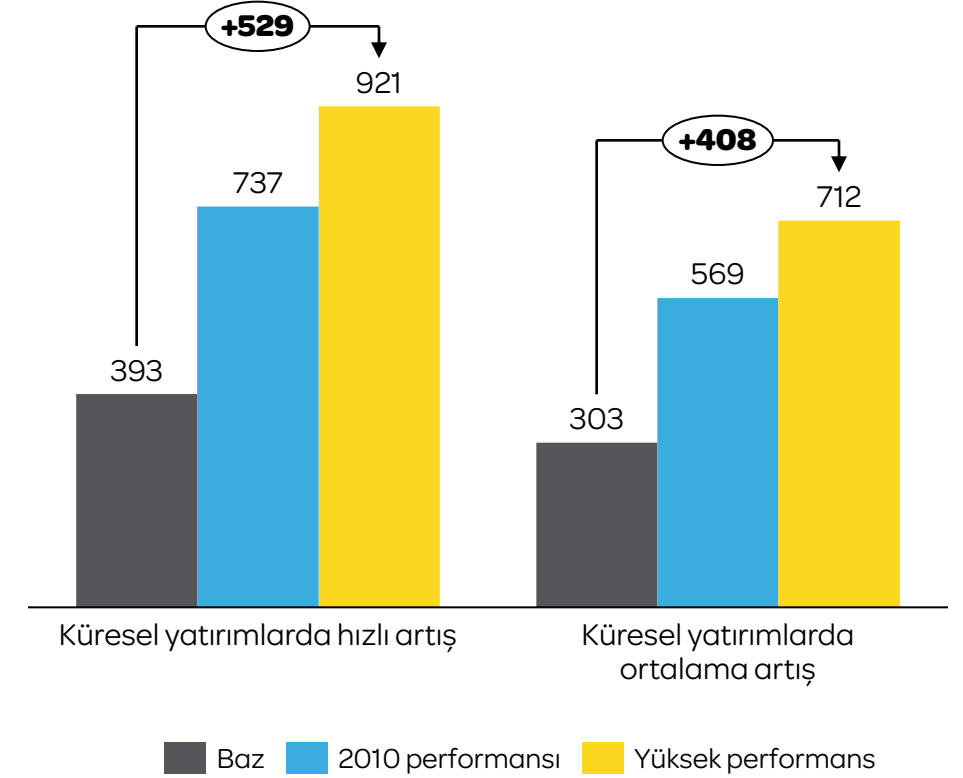
Hedefimiz, yabancı yatırım stokunu 2028'de 700 milyar USD'nin üzerine çıkarmak.

Türkiye'nin küresel içe ve dışa doğru doğrudan yabancı yatırım stokundan aldığı pay (%)

İYİ Parti'nin içe doğru doğrudan yabancı yatırım stoku hedefi (2028, milyar USD)

Hedeflenen yabancı yatırım kaynaklı istihdam* artışı: 643 bin – 833 bin

1

Yatırım Çekiciliğini
Artırmak

2

Uluslararasılaşmayı
Artırmak

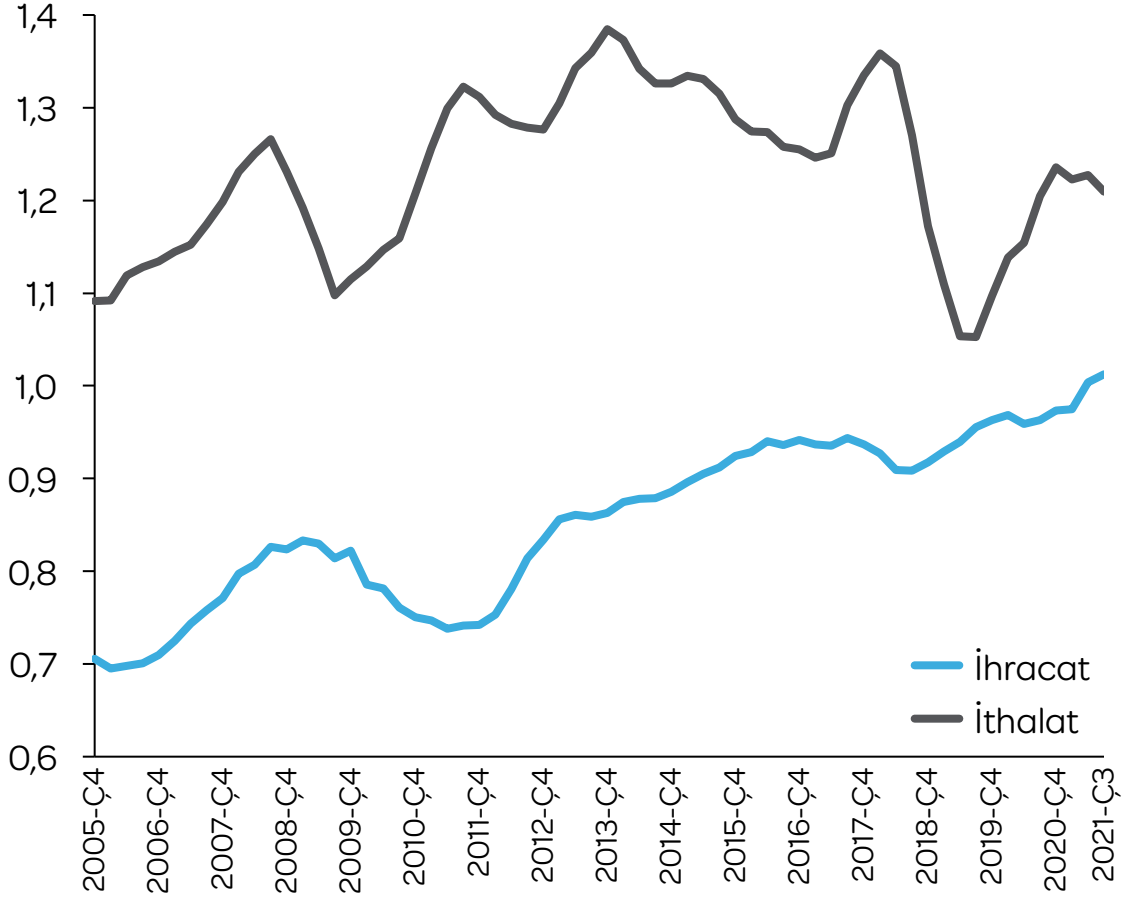

3

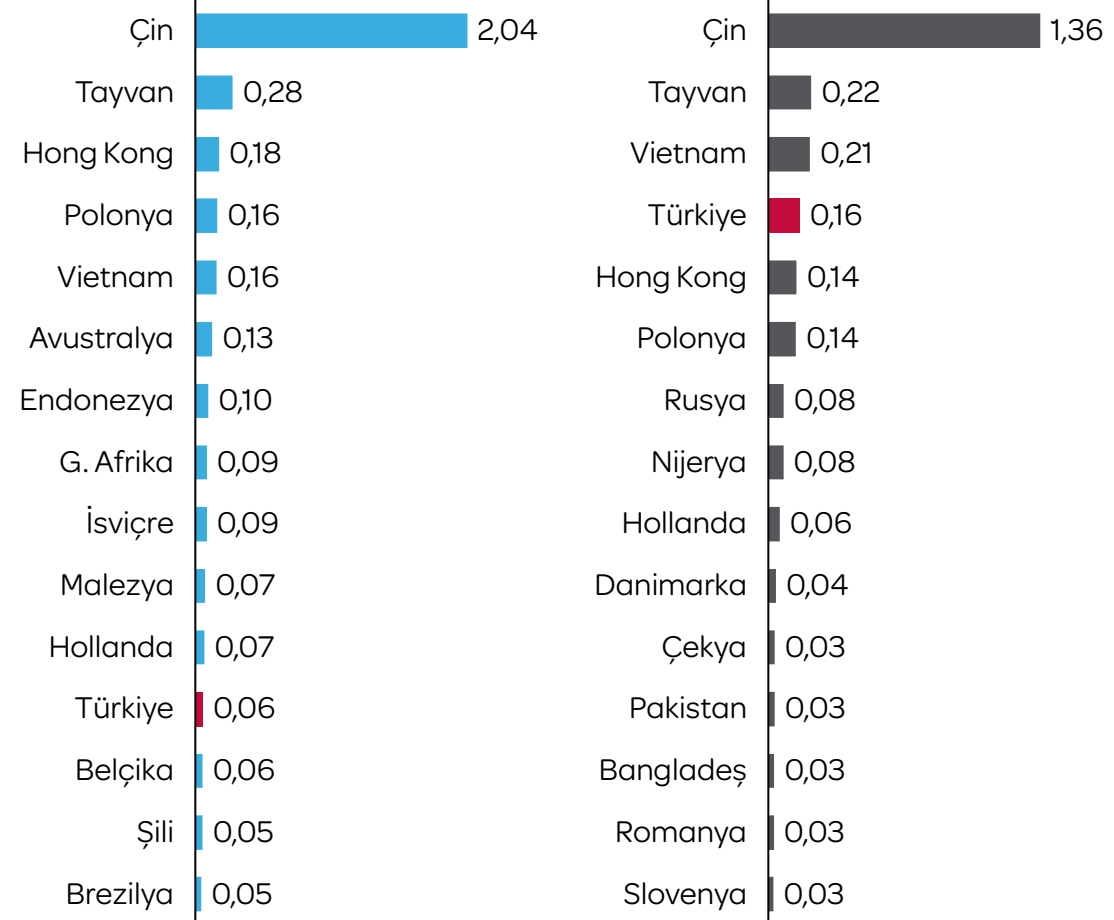
Yeni İş Modellerine
Uyum

İhracatımız artsa da dış ticaret dengemiz bozuluyor.

Türkiye'nin küresel ihracat ve ithalattan aldığı payın gelişimi (4 çeyrek hareketli toplam, %)

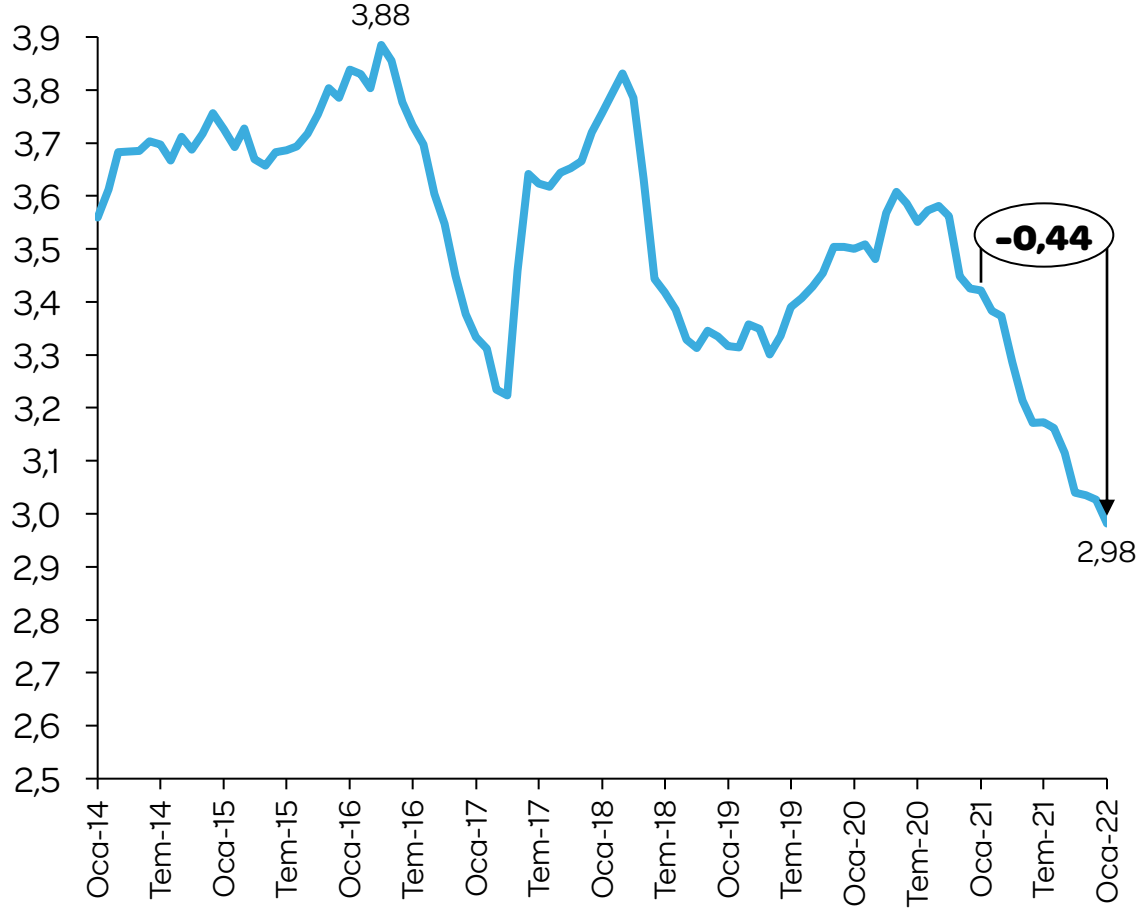

Küresel ihracat ve ithalattan aldığı pay en çok artan 15 ülke (4 çeyrek hareketli toplam, 2021Ç3-2019Ç3 farkı, %)

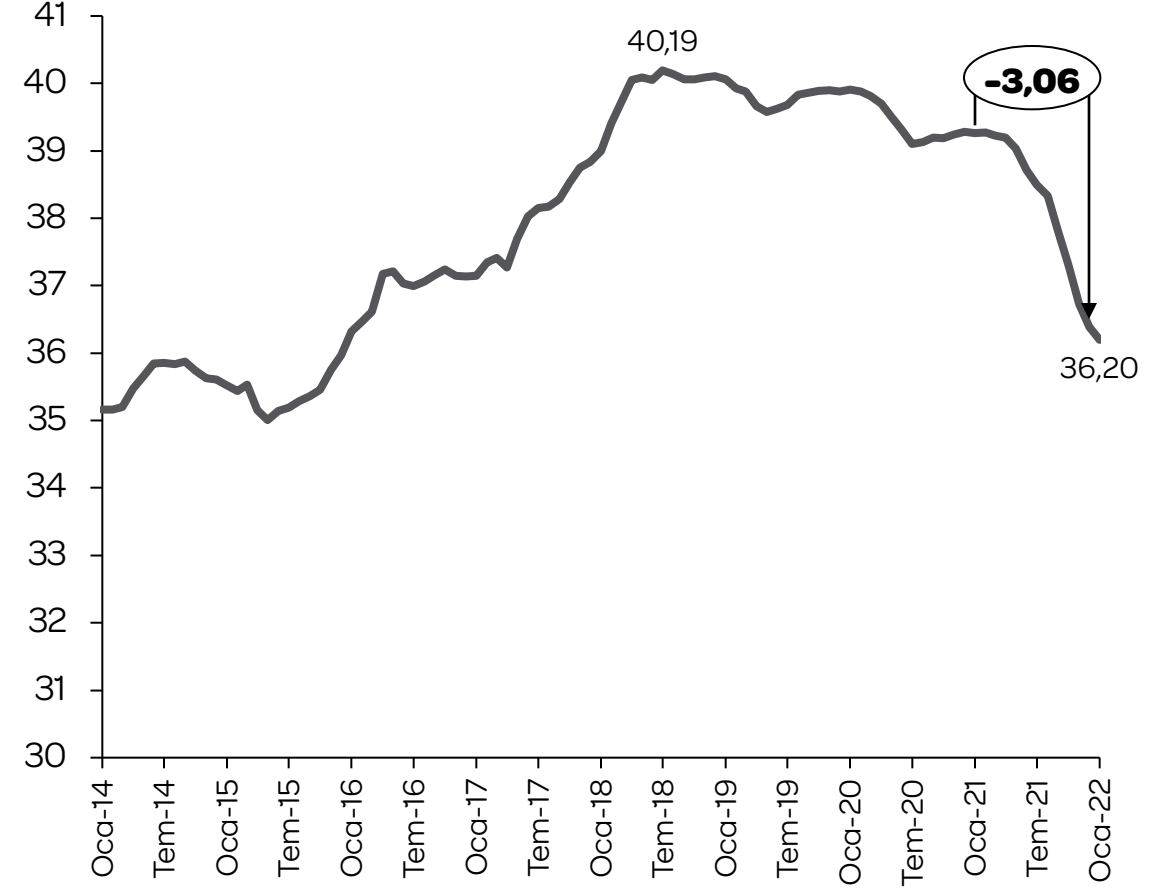

Bunun bir nedeni ihracatımızın teknoloji yoğunluğunun azalması...

İmalat sanayi ihracatında yüksek teknoloji ürünlerin payı
(12 aylık toplam, %)

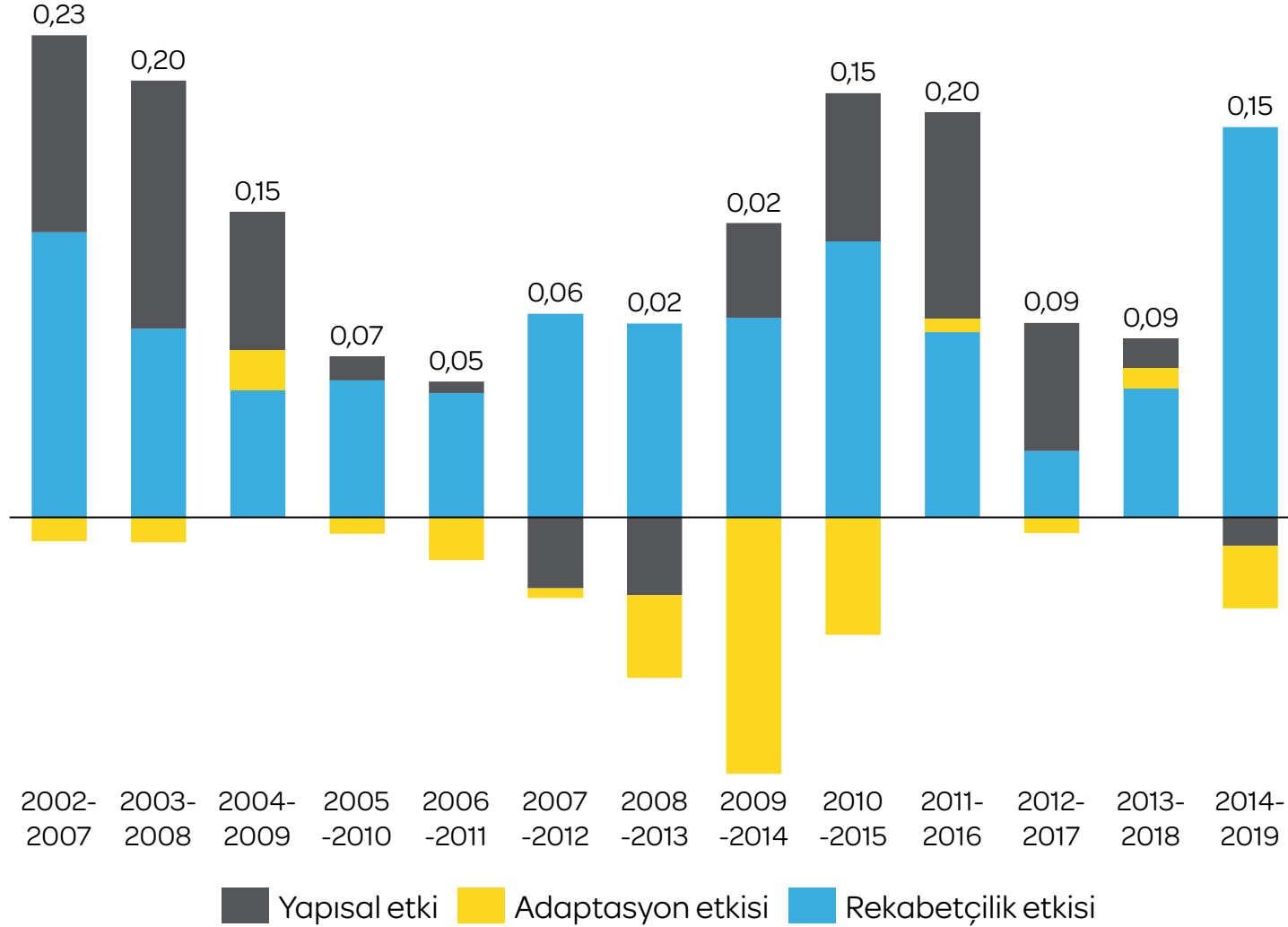
İmalat sanayi ihracatında yüksek veya orta-yüksek teknoloji ürünlerin payı (12 aylık toplam, %)

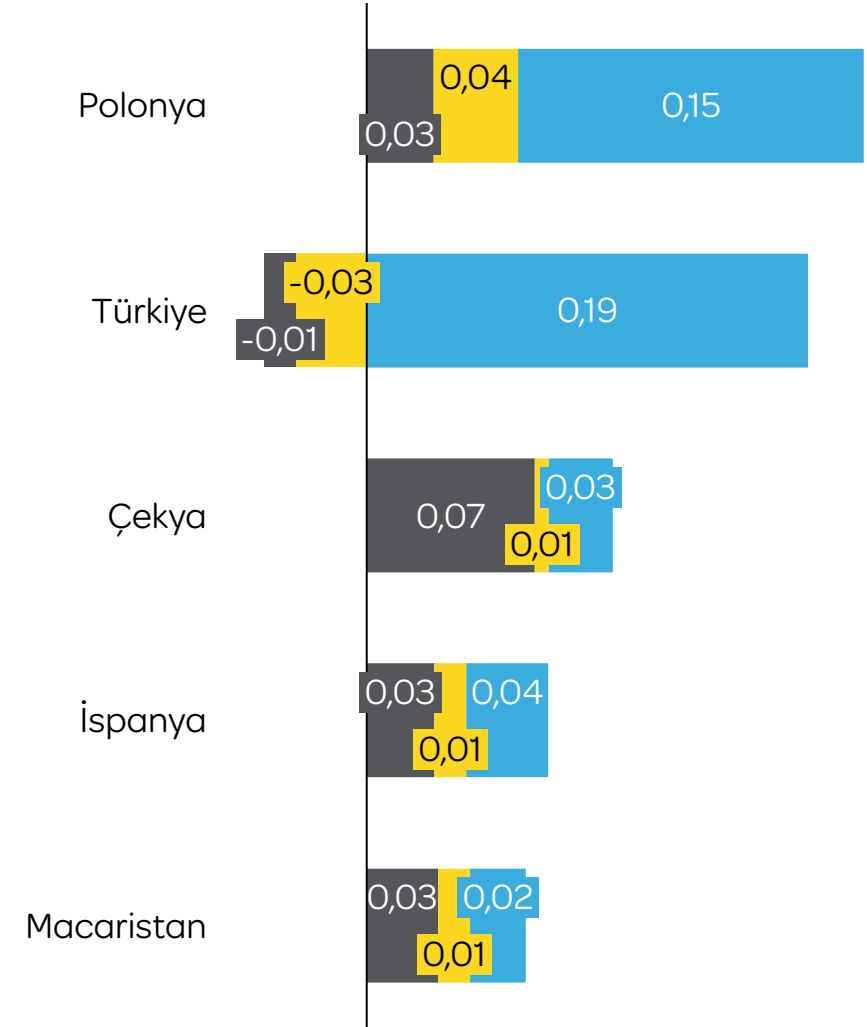
Girişimlerimizin küresel talep dinamiklerini takip edememesi de pazar payı artışımızı kısıtlıyor.

Türkiye'nin küresel ihracattan aldığı pay değişiminin kaynakları (%)

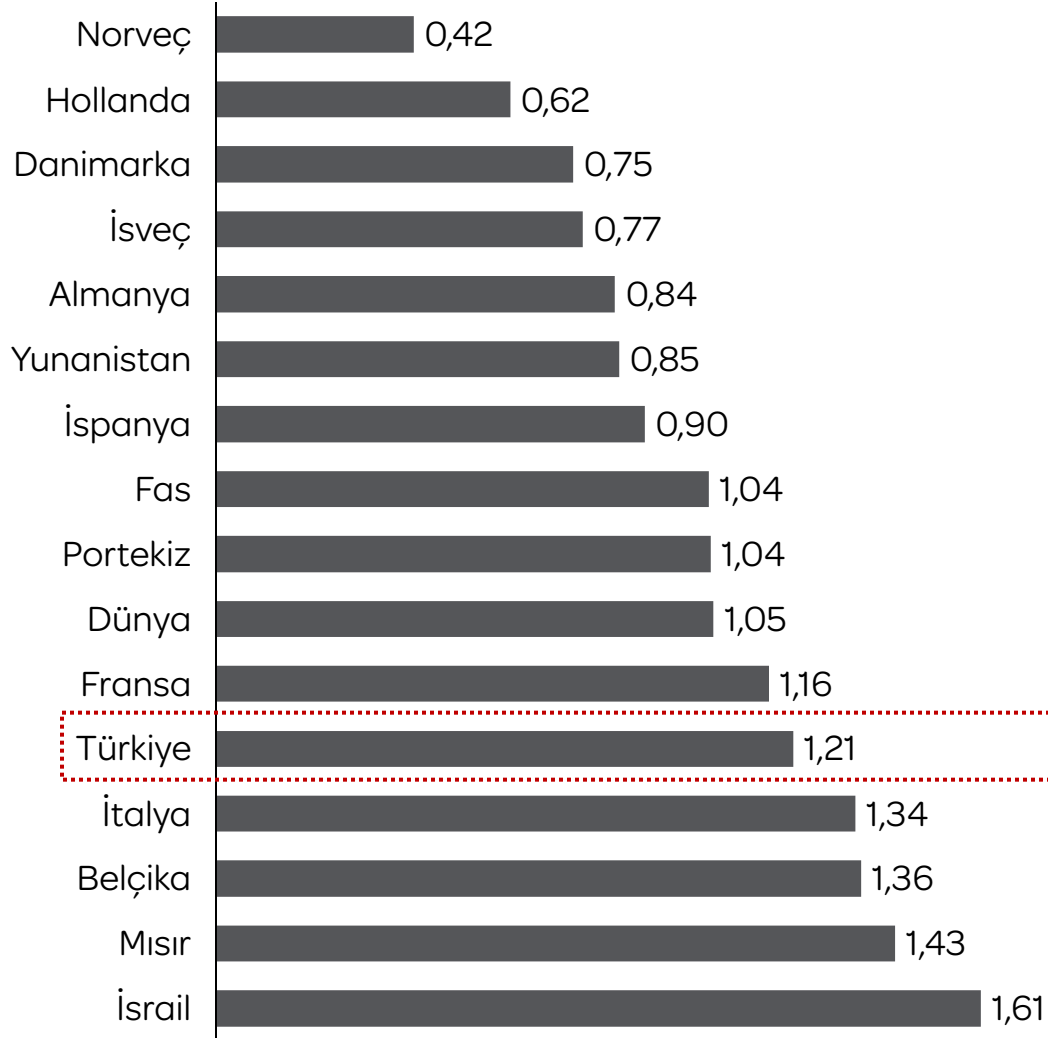

Pazar payı değişiminin kaynakları açısından rakiplerle kıyaslama (% 2014-2019)

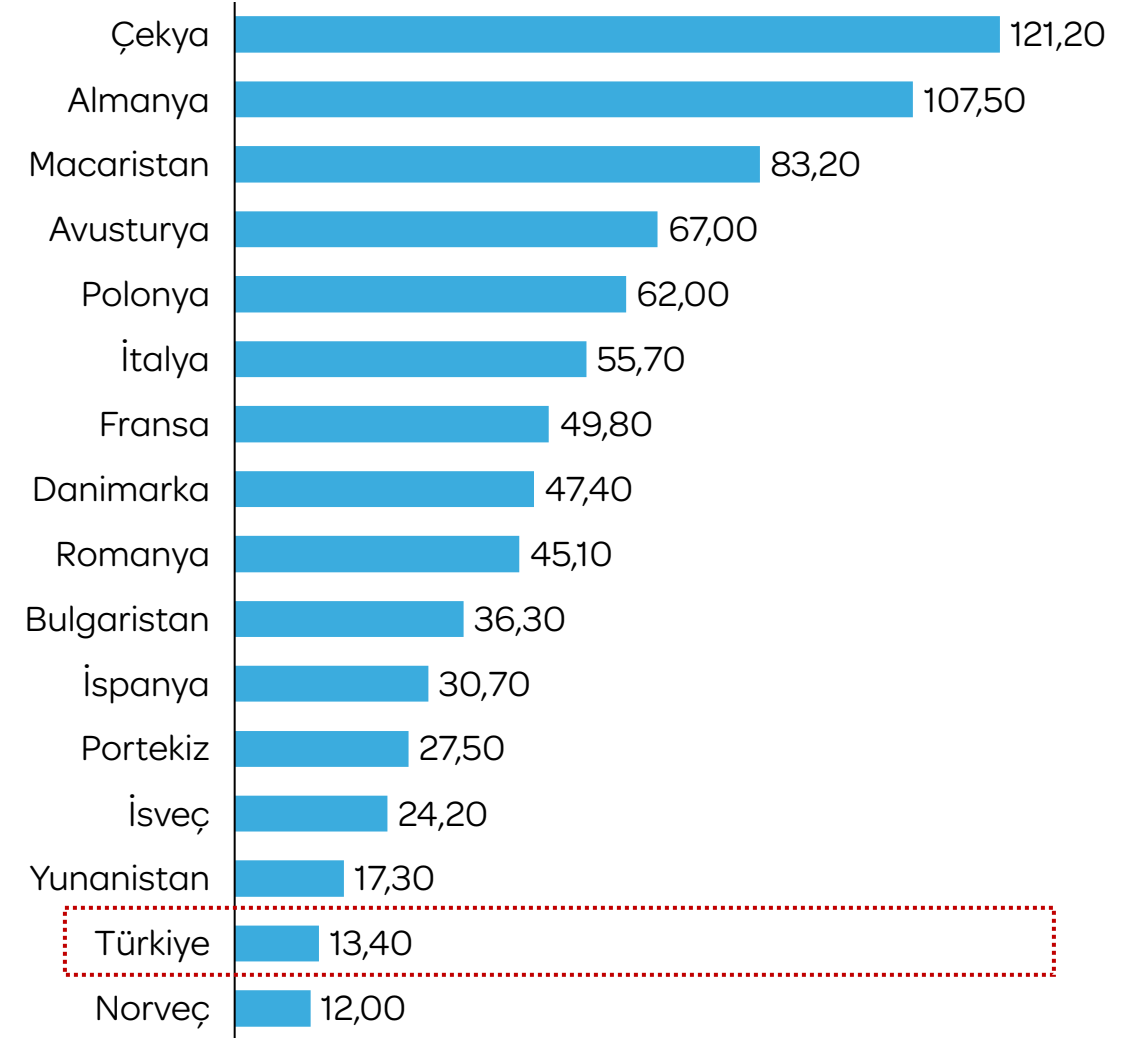

Göz ardı ettiğimiz bir konu: İhracatta yeterince hızlı değiliz.

Gemilerin limanda ortalama bekleme süresi (gün, 2021)

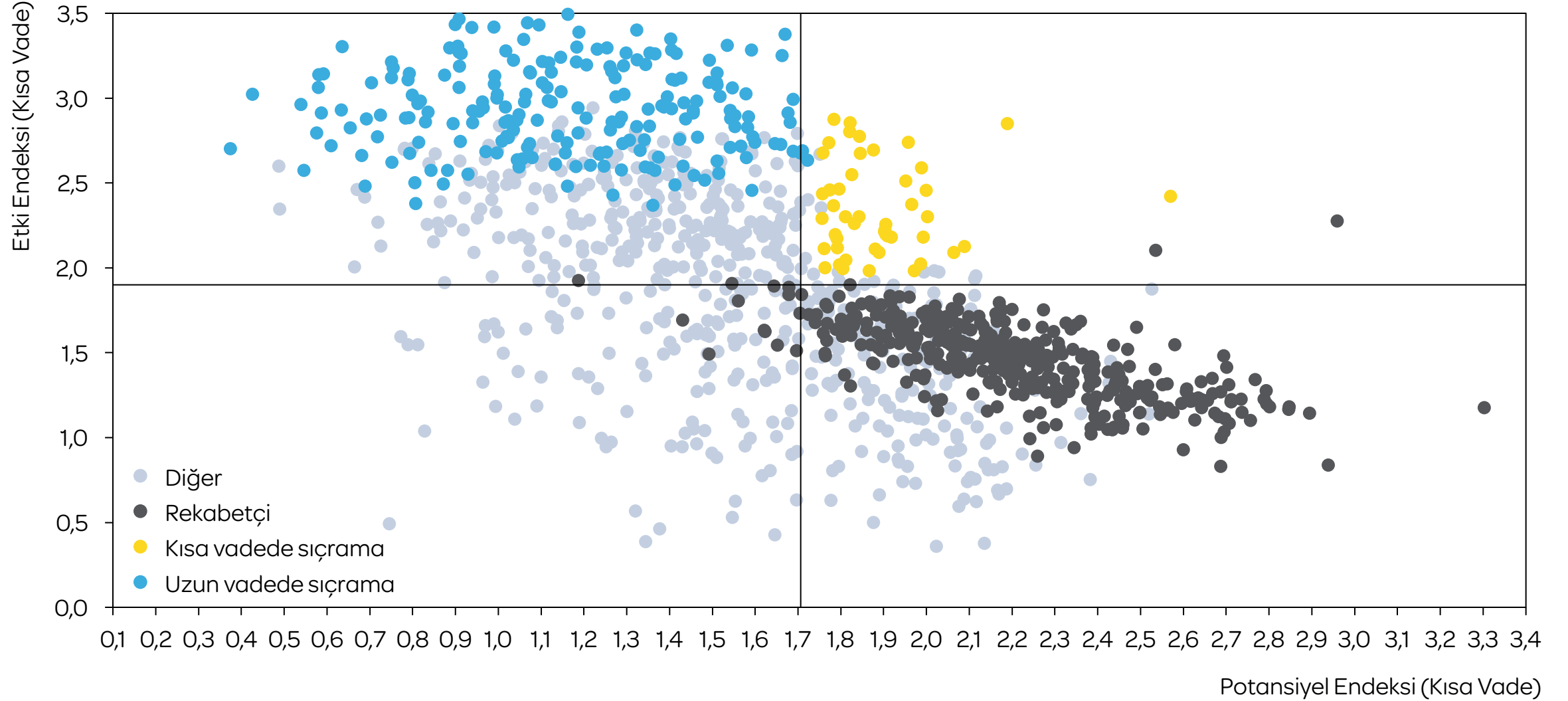

Demiryolu yoğunluğu (1000 km2 alan başına km yol, 2019)

Ne yapacağız? İhracatta dönüşüm rotası oluşturacağız.

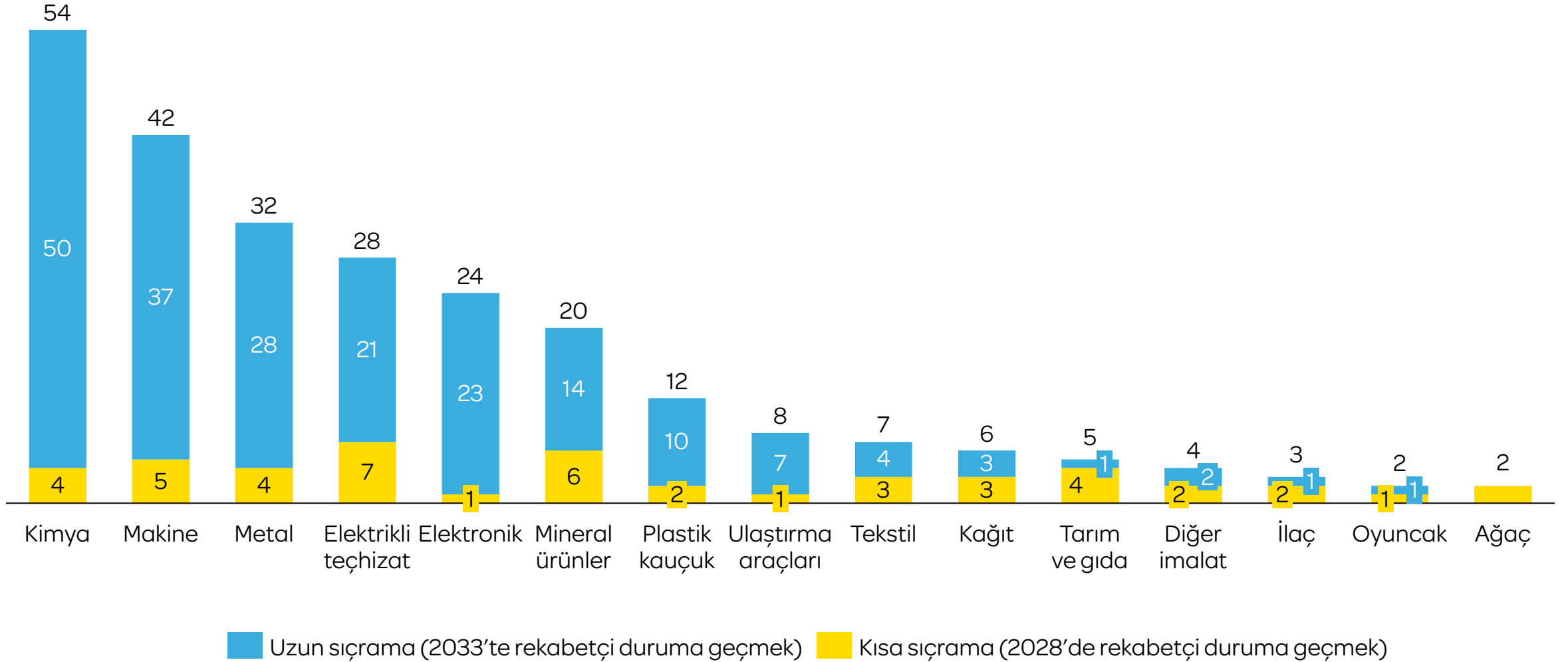
4 basamak HS sınıflamasındaki 1221 alt-sektörün potansiyel ve etki endeksleri (2019)

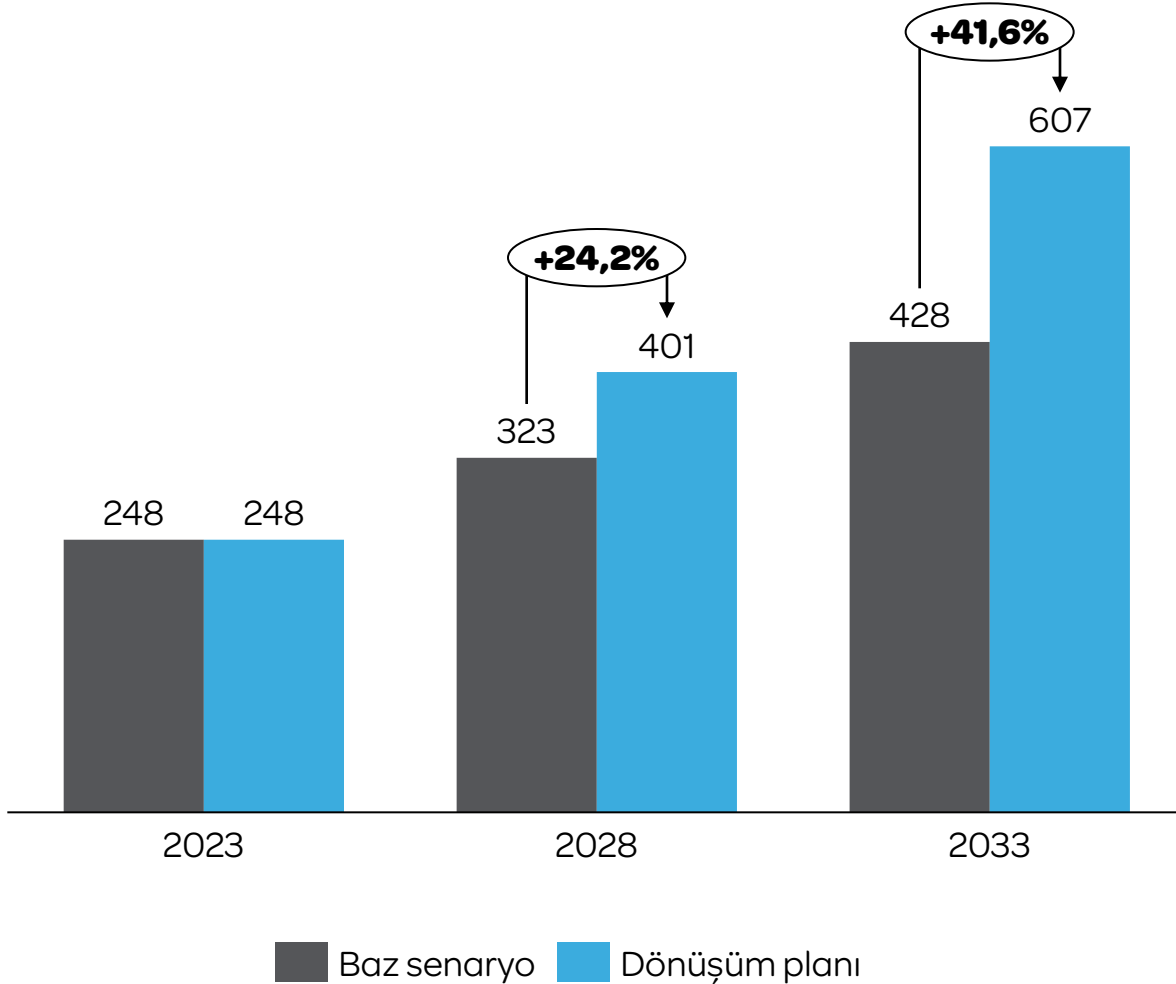
Kısa vadede daha dengeli, uzun vadede ise kimya, makine, metal ve elektrik-elektronik sektörlerinin öne çıkacağı bir dönüşüm planlıyoruz.

Kısa ve uzun sıçrama kategorilerinde yer alan alt-sektörlerin sektörel dağılımı

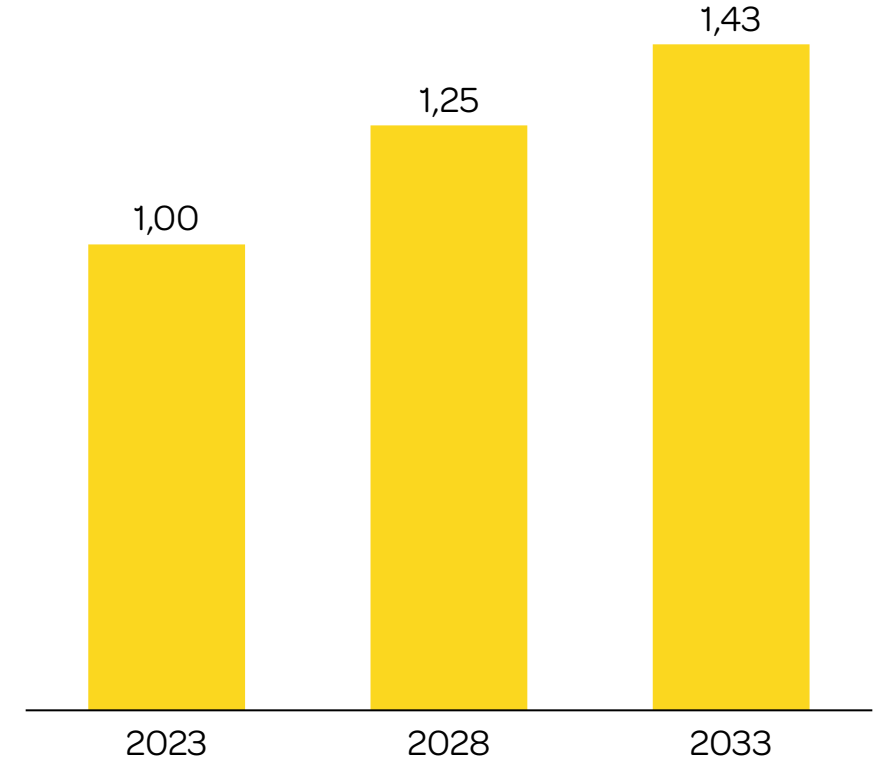

Bu dönüşüme bağlı olarak 2028’de 401, 2033’te ise 607 milyar USD ihracat hedefliyoruz.

İYİ Parti’nin mal ihracatı hedefleri (milyar USD)

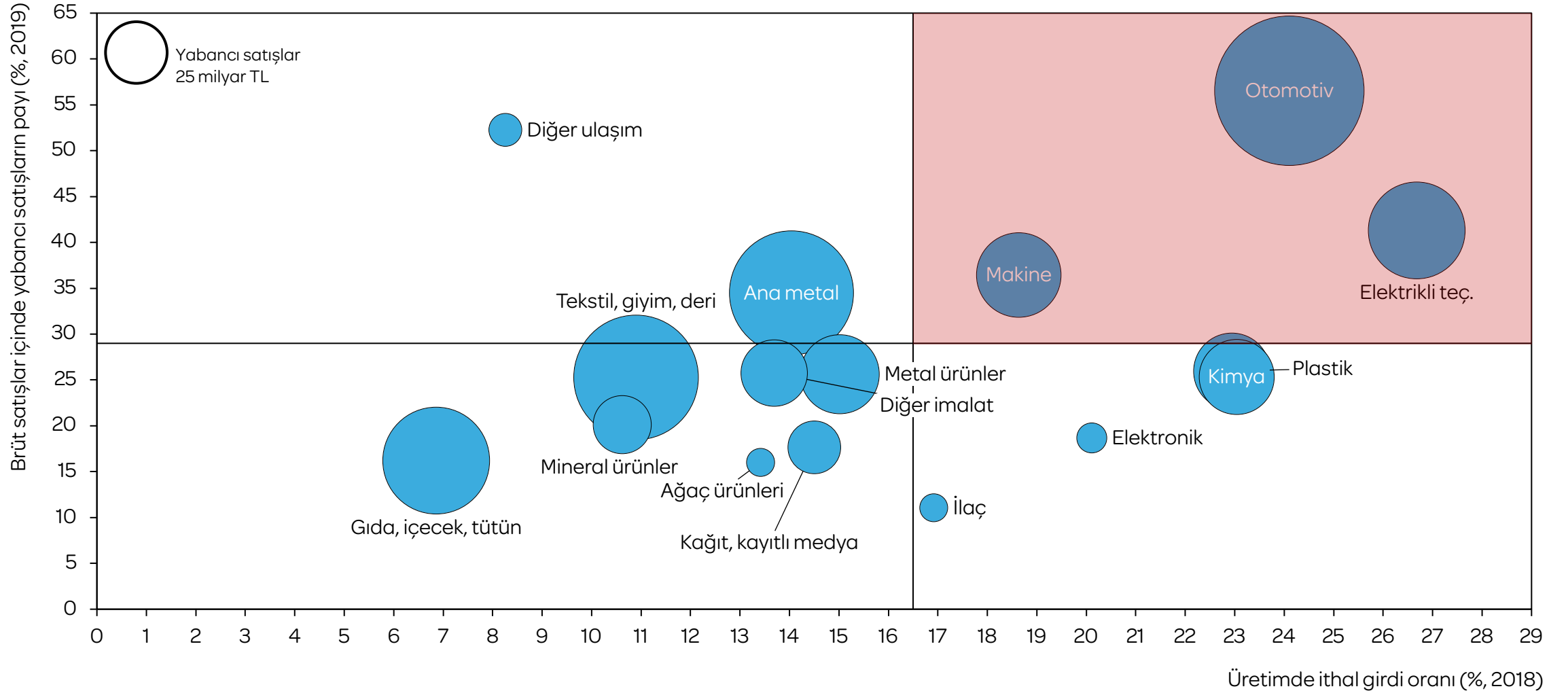

Dönüşüm planına göre küresel mal ihracatından aldığımız payın gelişimi (%)

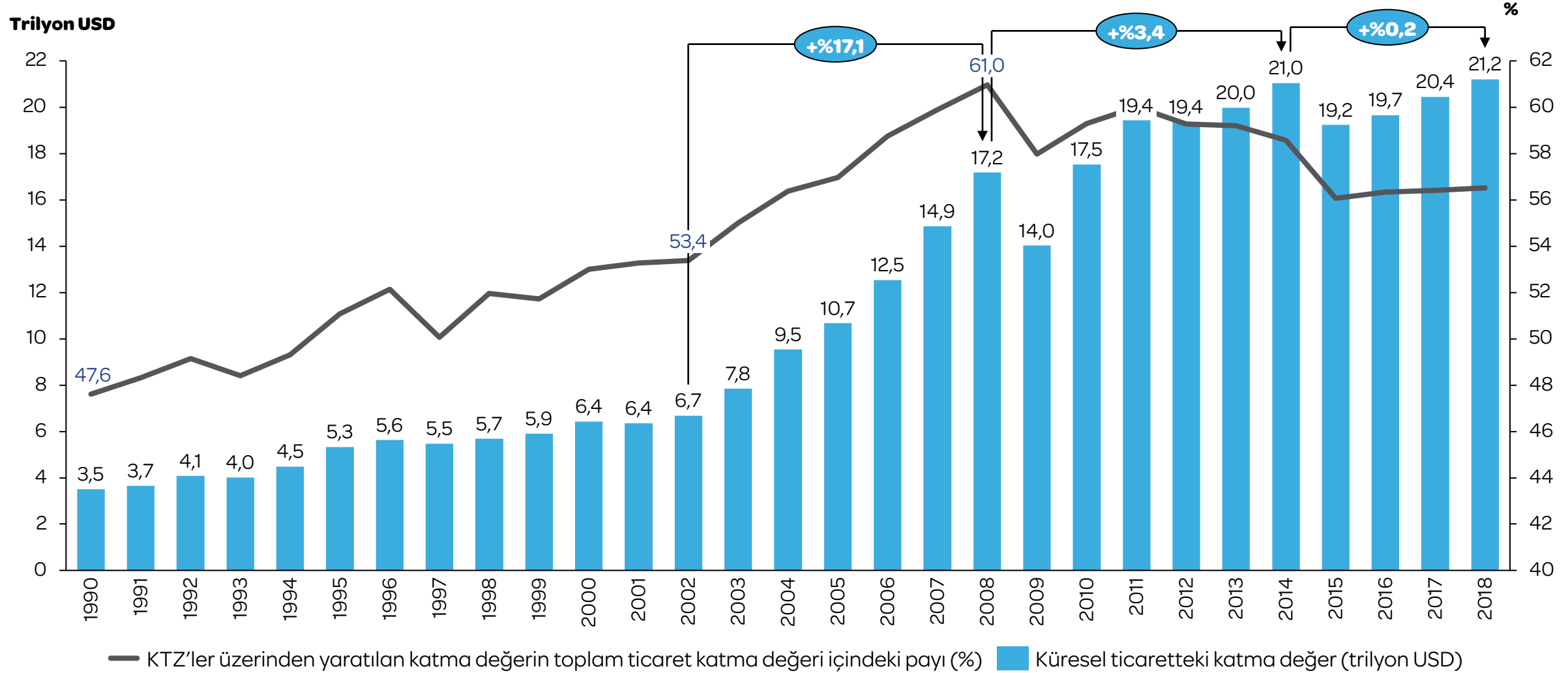
Bunu nasıl başaracağız? İlk iş: İhracatçımızı kısıtlayan uygulamalara son vereceğiz.

Türkiye’de imalat sektörlerinin ihracat oryantasyonu (% , 2019) ve üretimde ithal girdi kullanım oranı (% , 2018)*

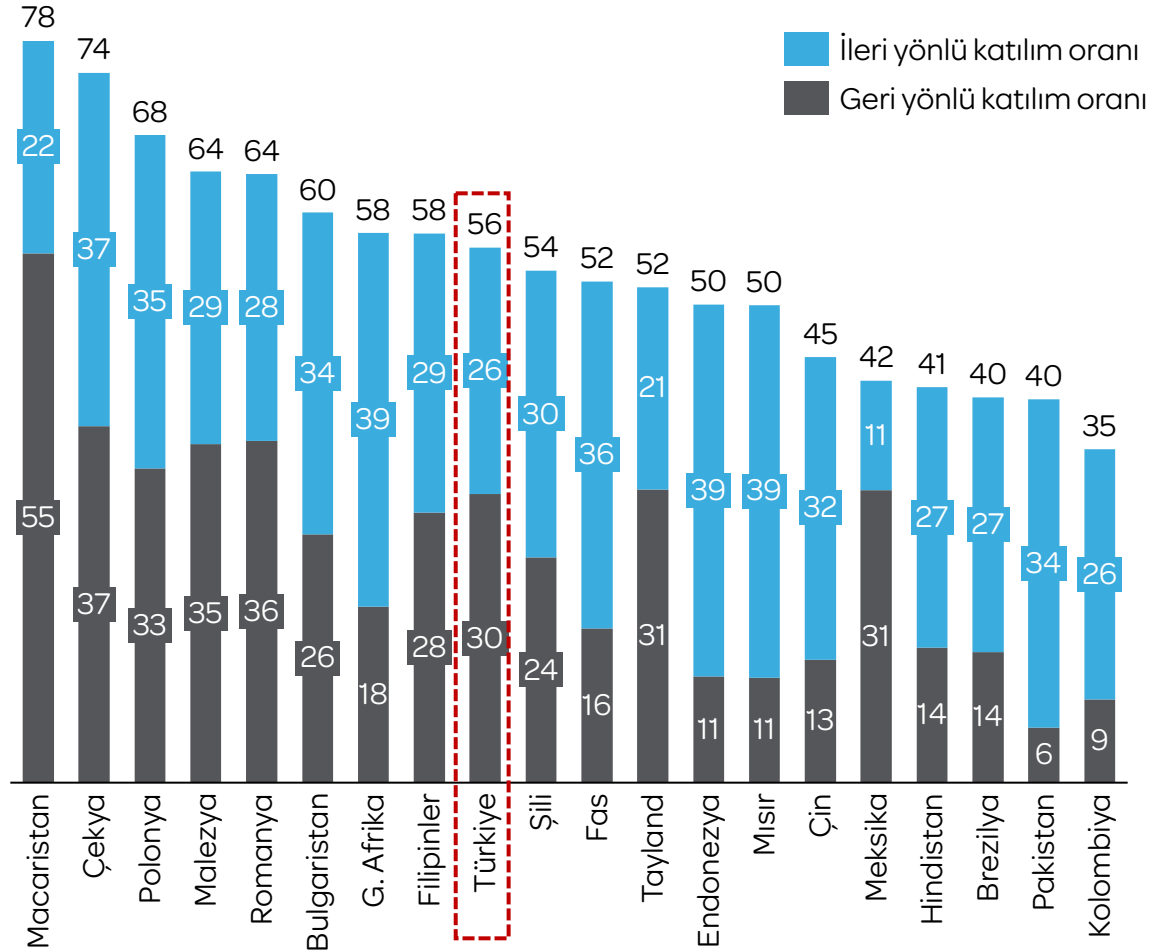
Toplam ticaretin yarısından fazlasının gerçekleştiği küresel tedarik zincirlerine daha çok entegre olmalıyız.

Küresel ticaret katma değeri (trilyon USD) ve küresel tedarik zincirleri üzerinden gerçekleşen ticaretin gelişimi (%)

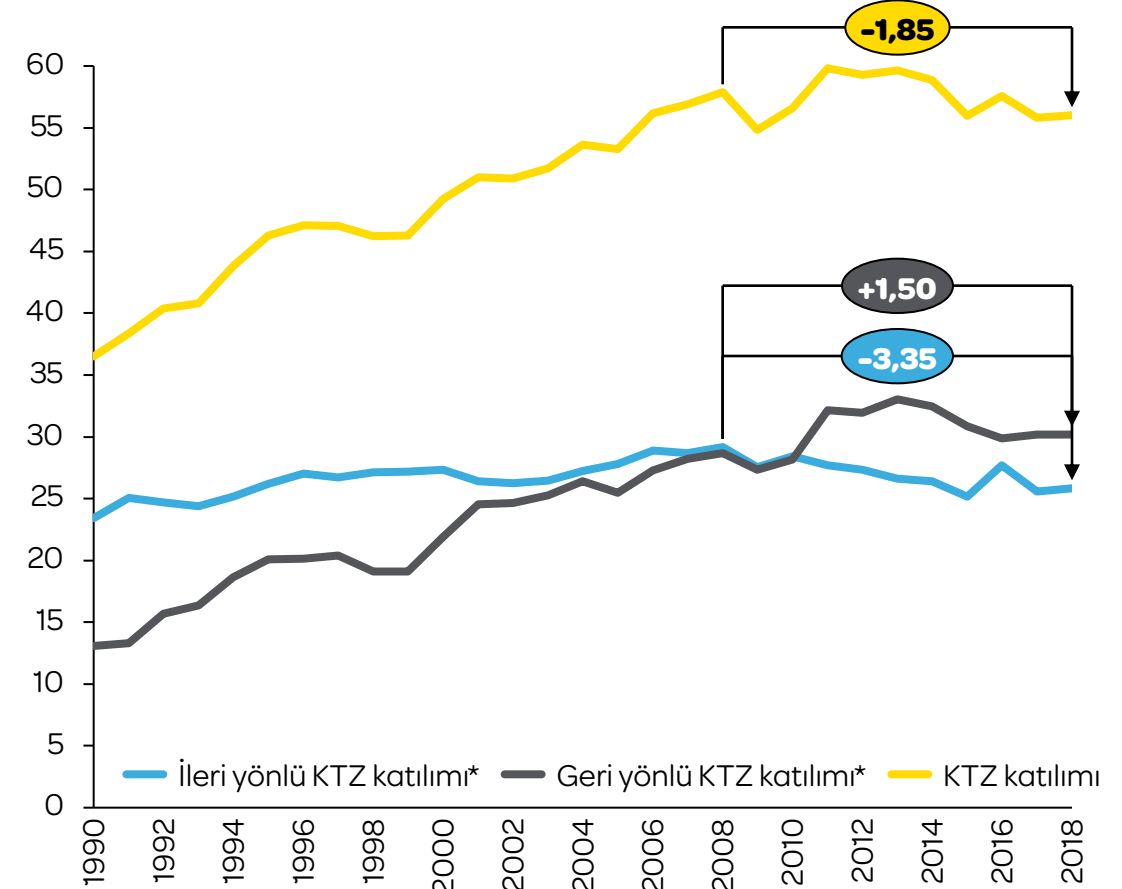

Ancak asıl meselemiz KTZ'lere bağlantıyı ileri yönlü gerçekleştirmek olmalı.

Yükselen ekonomilerin ileri ve geri yönlü küresel tedarik zinciri katılım oranları (% , 2018)

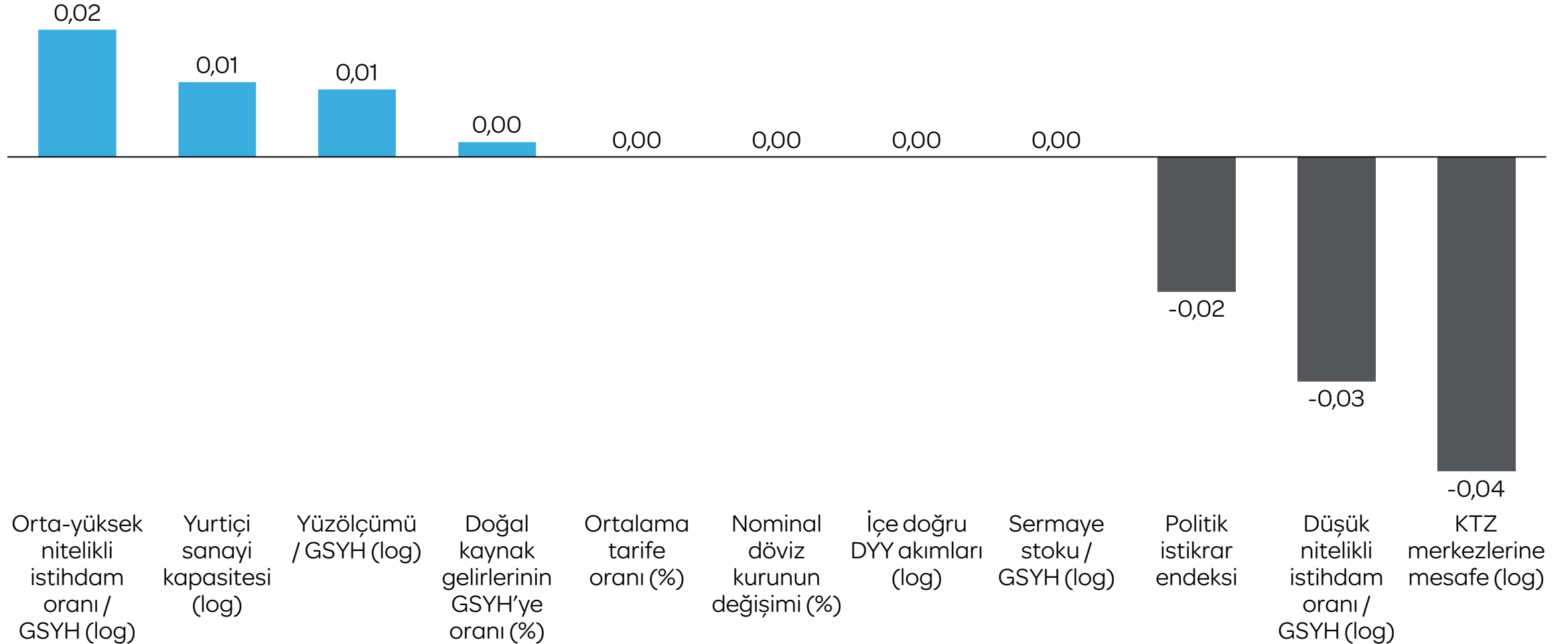

Türkiye'nin küresel tedarik zincirlerine katılımının gelişimi (%)

Yapılacak şey açık: İşgücünün niteliğini ve sanayinin üretim kapasitesini artırmalıyız.

Ülkelerin ileri yönlü küresel tedarik zinciri katılımını etkileyen faktörler (regresyon katsayıları)

Kurumsal Yapının İyileştirilmesi

- **İhracatı Geliştirme Merkezleri** yeniden faaliyete geçirilecek ve kamu-özel sektör ortaklığında **İhracatı Geliştirme Kurumu** kurulacak.
- KOBİ'lerin ürünlerini yurt dışındaki hedef pazarlara ihraç etmesinde aracılık yapacak **dış ticaret sektörel şirketleri** ve **dış ticaret sermaye şirketleri** için mevzuat değişikliği yapılacaktır.
- İhracatçılarımızı olası pazar risklerine karşı hazırlıklı kılacak bir erken uyarı sistemi ve dinamik şekilde alternatif pazar fırsatları sunan bir yönlendirme sistemi olan **Dış Ticaret Bilgi Sistemi** (DTBS) kurulacaktır. DTBS dış ticaret yapan şirketlerin ihbarlarını, anlık konşimento verilerini, uluslararası haber akışlarını ve çeşitli sıklıklarda akan makroekonomik verileri kullanan bir yapay zeka çözümü olacaktır.
- Rekabet ortamını bozan, ithalata bağımlılığı tetikleyen ve özel sektörde atalete sebep olan **Dahilde İşleme Rejimi** ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda revize edilecek.
- Benzerlerine kıyasla sağladığı destek açısından küçük kalan **Eximbank**'ın kaynakları artırılacaktır.
- **İhracatın ve verginin üretimin yapıldığı yerde kayıt altına alınması** sağlanacaktır. Yazlık-kışlık nüfusları ile üretim ve ihracata katkılarına göre yerel yönetimlere ödenek ayrılacaktır.

Ticaret Önündeki Yasal Bariyerlerin Azaltılması

- **Gümrük Birliği** kapsamı genişletilecek ve modernize edilecek.
- Müzakere süreci devam eden 17 **Serbest Ticaret Anlaşması** (STA) tamamlanacak. ABD ve RCEP ile STA süreçlerini hızlandırmak için etkili bir dış politika izlenecek.
- Ekonomimizin sürdürülebilirliğini sağlamak, rekabetçiliğimizi artırmak ve olası ticaret ve yatırım kayıplarını bertaraf etmek üzere **Yeşil Mutabakat'a Hızlı Uyum Programı** hazırlanacak ve uygulamaya geçirilecek.
- Yurt dışına kişisel verilerin aktarılmasına yönelik AB'nin **Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR)** ile uyumlu değişiklik yapılacaktır.

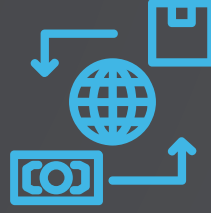
Lojistik Süreçlerin Etkinliğinin Artırılması

- 1350 km uzunluğundaki **Kuzey-Güney Demiryolu Projesi** ile Orta ve Doğu Anadolu'daki illerin limanlara erişimi hızlandırılacak.
- Kuzey-Güney Demiryolu Projesi kapsamında **İskenderun, Mersin ve Samsun limanları**nın kapasiteleri geliştirilecek ve konteyner hub limanları olmaları sağlanacak.
- Gümrük ve taşımacılık süreçlerini hızlandırmak üzere uçtan uca dijital ve geniş ölçüde otomatize bir sistem olan, blokzincir temelli **Dijital Gümrük** kurulacak.
- **Limancılık master planı** hazırlanacak. Bu plan kapsamında yükselen ticaret rotalarına uygun yeni liman konumları belirlenecek; mevcut limanların kendilerini etkileyen dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve artan gemi kapasitesi gibi trendlere uyumuna yönelik teşvik ve destek mekanizmaları tasarlanacak.
- E-ticareti odağına alan bir **havayolu yük taşımacılığı stratejisi** izlenecek. Hava kargoda standart hıza ulaşılacak bu yolla imalat sektörlerinin rekabetçiliği ve e-ihracat artırılacak.
- İç ve dış ticaret faaliyetleri ile lojistik faaliyetlerin kolay, hızlı ve güvenli bir şekilde tek bir merkezden gerçekleştirilebilmesi ve iller arası ticaret bağlantılarının geliştirilmesi amacıyla **Lojistik Ticaret Merkezleri (LOTİM)** kurulacak.
- LOTİM özel sektör ve/ya kamu-özel sektör ortaklığıyla kurulan anonim şirket statüsüne sahip özel hukuk tüzel kişisi tarafından kurulacak ve işletilecek.

1

Yatırım Çekiciliğini
Artırmak

2

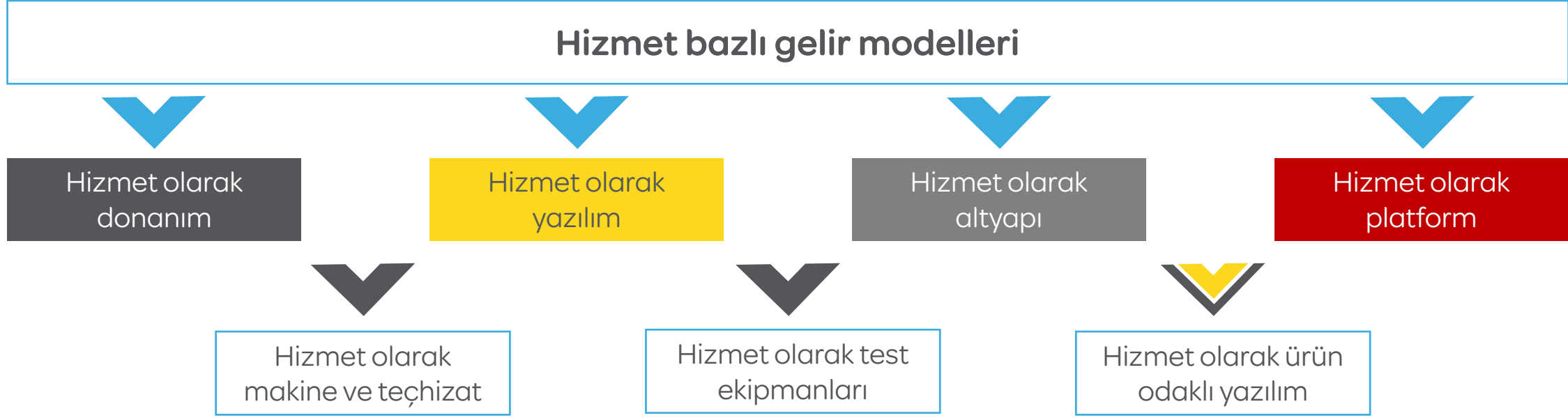
Uluslararasılaşmayı
Artırmak

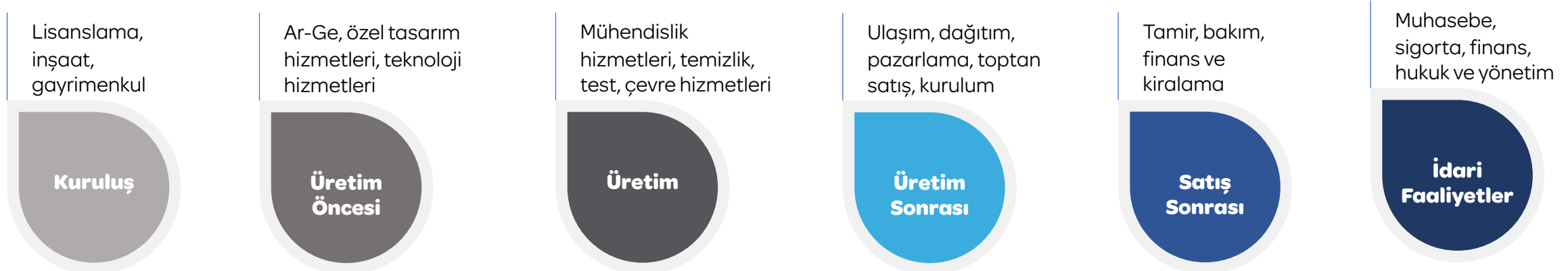
3

Yeni İş Modellerine
Uyum

İmalat değer zincirinin her aşamasında hizmet sektörleri var ve yükselen iş modelleri imalatın kendisini hizmetleştirmeye başladı.

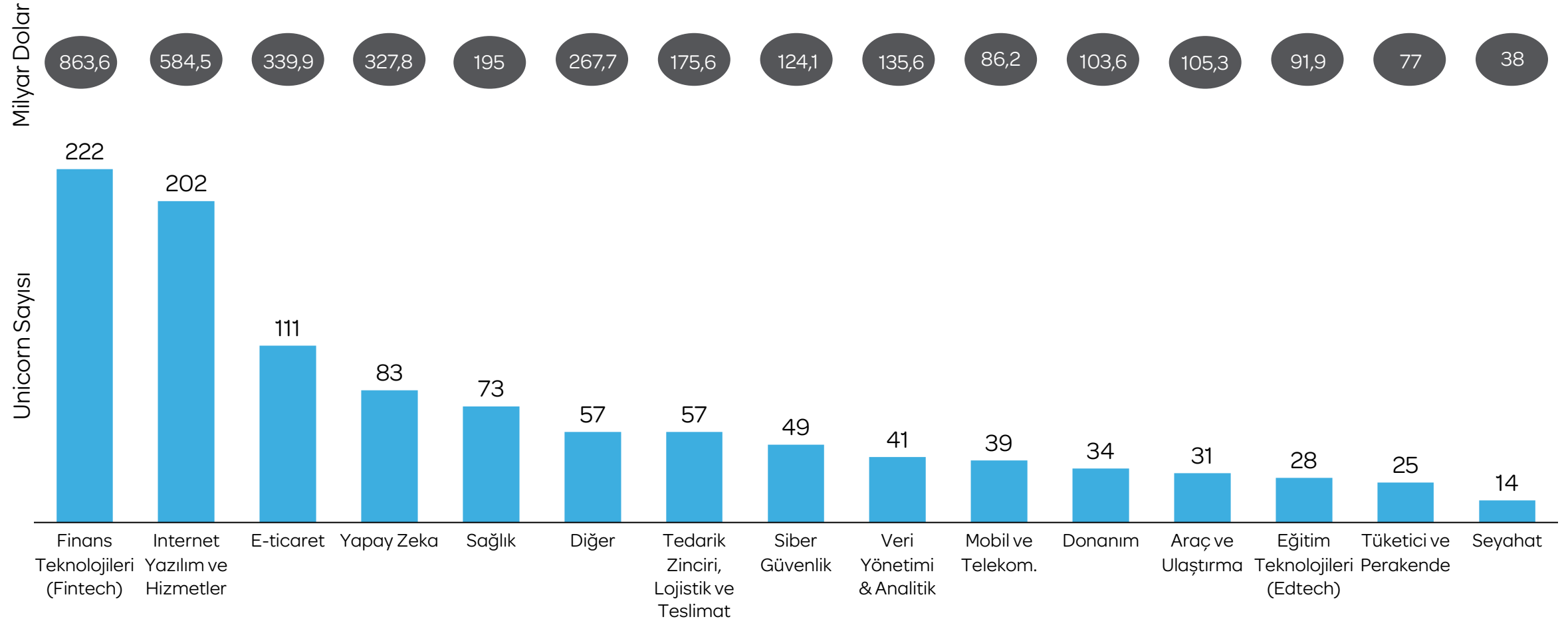

İmalat sektörü değer zincirine katkı sağlayan hizmetler

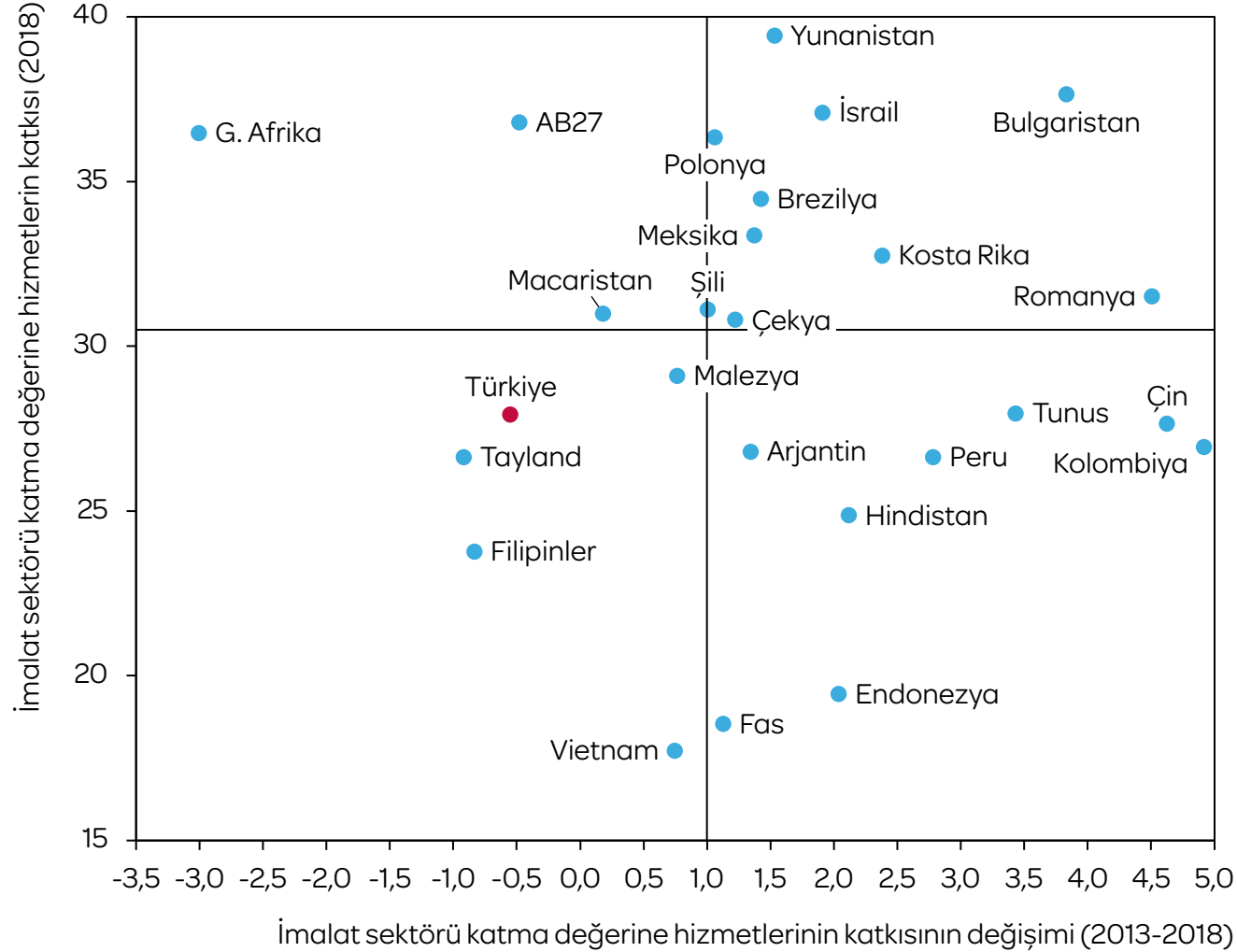
Unicorn şirketler geleneksel sektörleri teknoloji yoluyla yıkan alanlarda geliyor.

Dünya çapında 1 milyar USD'nin üstünde değerlemeye sahip Unicorn sayısının ve değerlerinin sektörel dağılımı

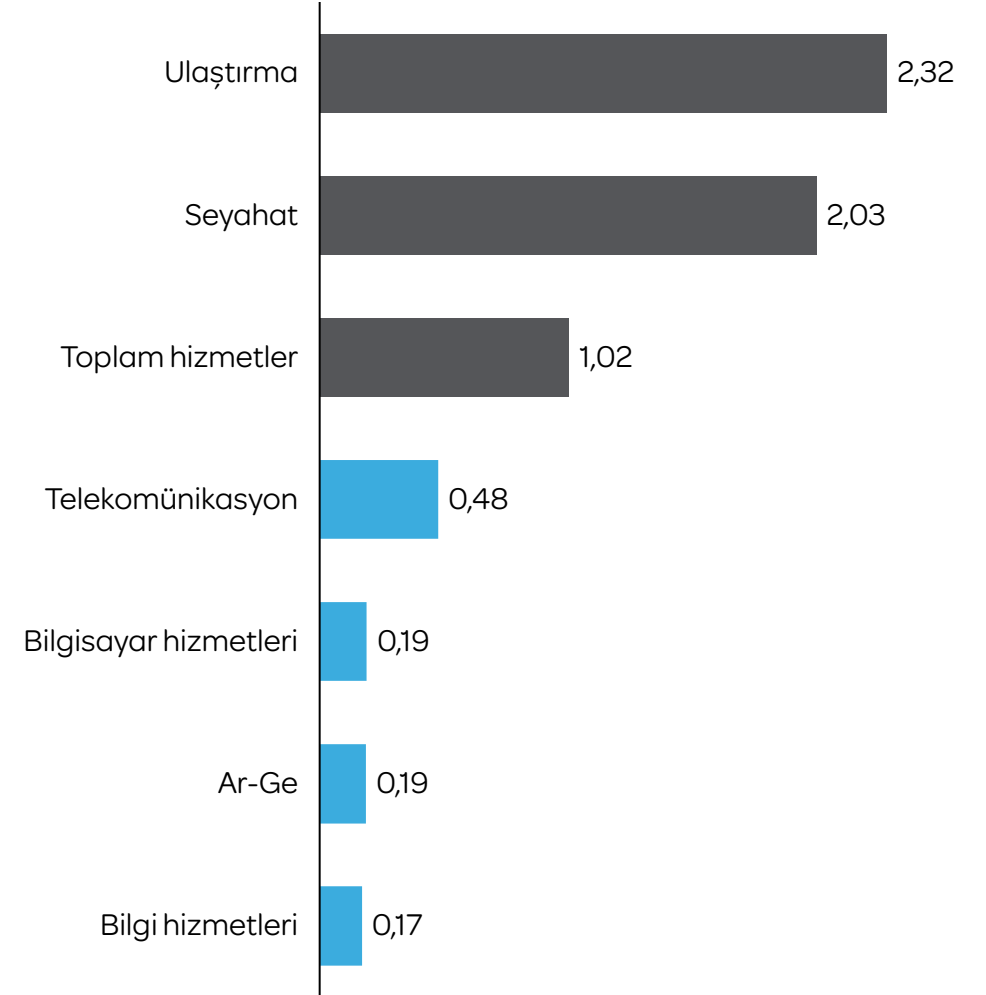

Biz ise hem imalat-hizmet etkileşiminde hem de teknoloji odaklı hizmet ihracatında öne çıkamayan ülkeler arasında yer alıyoruz.

İmalat sektörünün nihai talebindeki katma değere hizmetler sektörü katkısı (% 2018) ve bu katkının değişimi (2013-2018 % farkı)

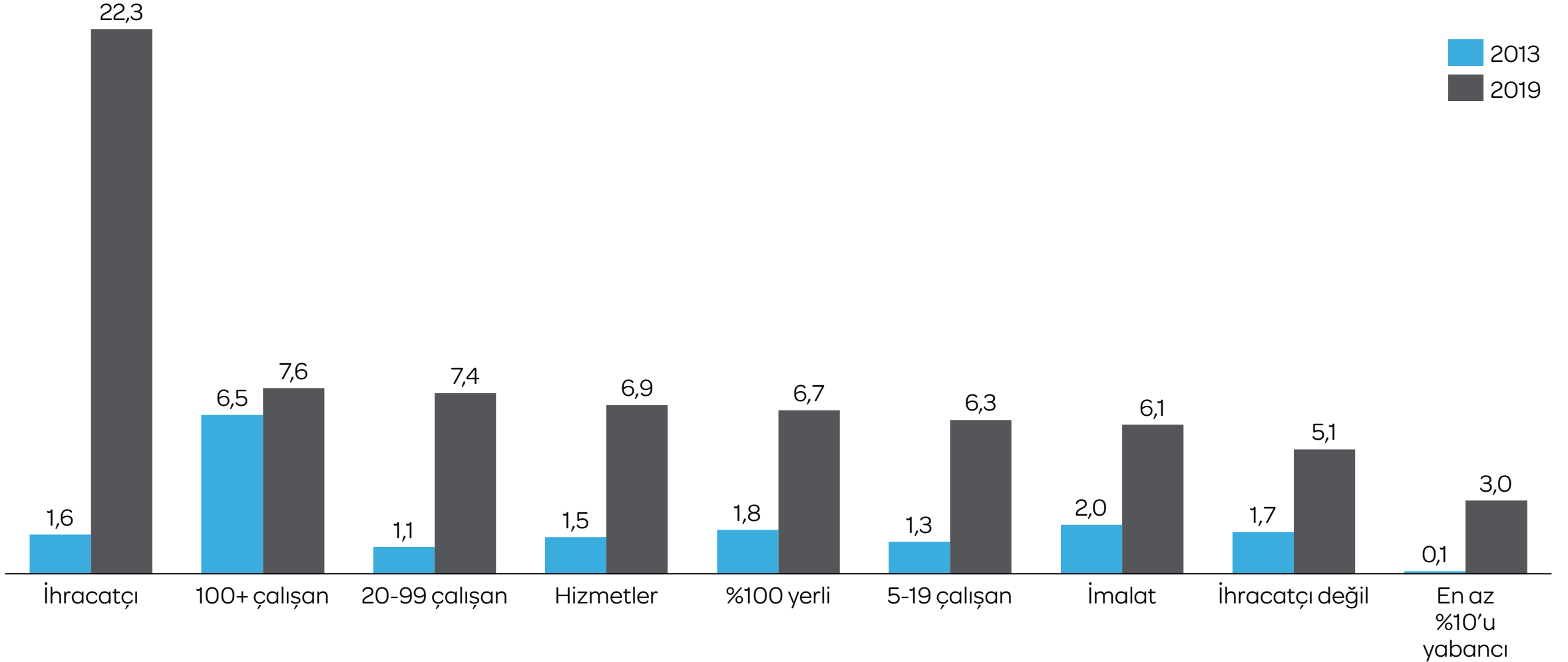

Türkiye'nin sektörün küresel ihracatından aldığı pay (% 2019)

Bütün bu yaşanan değişim kalifiye işgücünü daha da ön plana çıkarıyor. Özellikle ihracatçılarımız için!

Yetersiz eğitilmiş işgücünü iş yapma önünde en büyük engel olarak değerlendiren firmaların oranı (%)

Yüksek lisans veya doktora mezunu sayısı (2020)

Ön lisans veya lisans mezunları (2020)

64.653

İşsiz

13.925

Bakıma muhtaçlarla
ilgilendiği için işgücünün
dışında

1,02 milyon

İşsiz

293.313

Bakıma muhtaçlarla
ilgilendiği için işgücünün
dışında

7.577

Daha önce çok arayıp iş
bulamadığı için
işgücünün dışında

6.233

Kendi vasıflarına uygun iş
bulabileceğini
düşünmediği için
işgücünün dışında

155.648

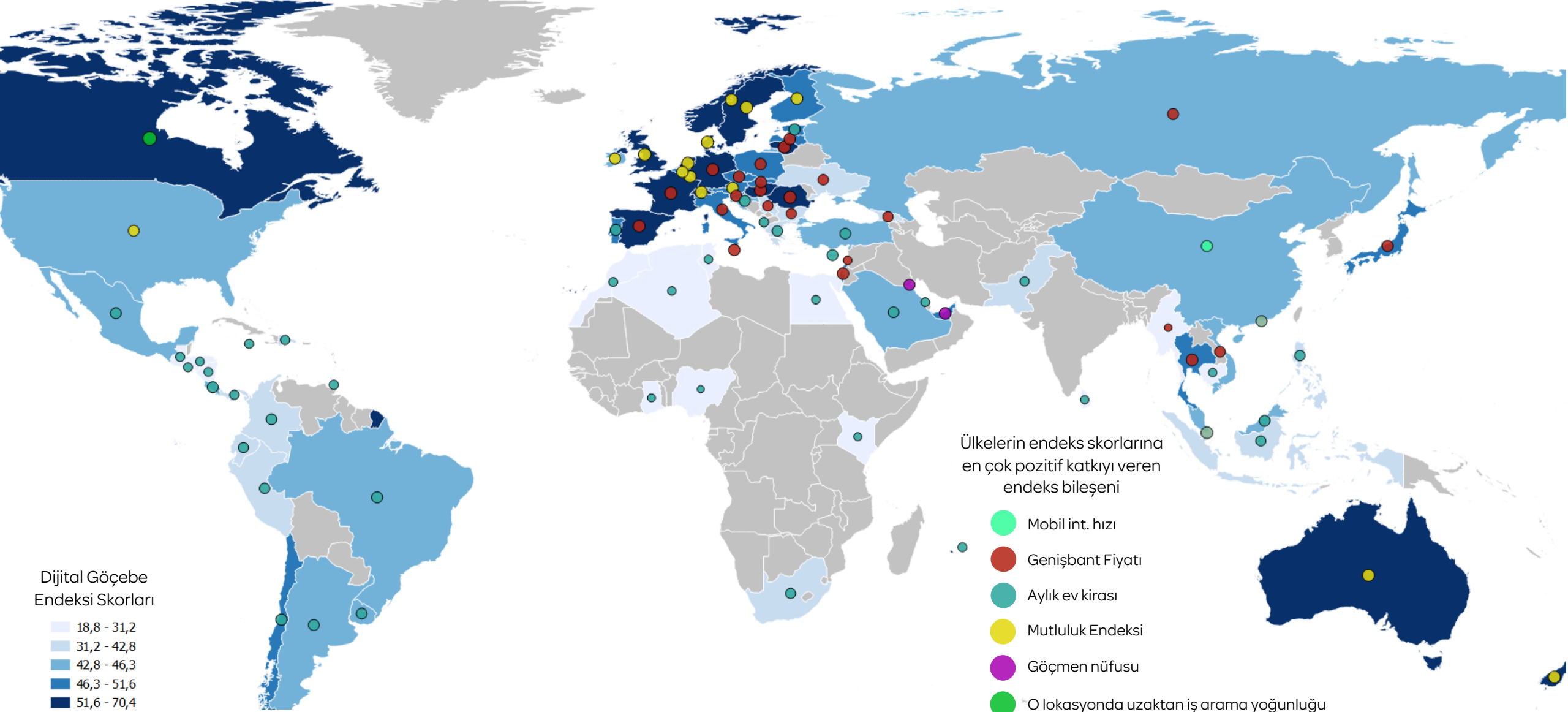
Daha önce çok arayıp iş
bulamadığı için
işgücünün dışında

120.701

Kendi vasıflarına uygun iş
bulabileceğini
düşünmediği için
işgücünün dışında

Öte yandan dijital göçebeler ya da gezici işgücünü ucuzluk dışında çekemiyoruz.

İYİ Parti olarak ne yapacağız? Yeni nesil işler ve iş yapış şekilleri için beceri açıklarını kapatacak; internet hızını artırıp, fiyatını düşüreceğiz.

Nitelikli İşgücü

- **Teknoloji Kampüsleri** bağlı oldukları il ya da bölgedeki şirketlerin ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitim vererek beceri uyumsuzluğu sorununun azalmasına katkı sağlayacak.
- **Lojistik Ticaret Merkezleri** içinde lojistik ve uluslararası ticaret üzerine uygulamalı eğitim veren meslek lisesi yer alacak.
- İş bulma umudunu kaybetmiş ya da uzun süredir işsiz olan kişilerin yeni beceriler ve yetenekler kazandırılarak istihdama geri dönüşlerini sağlayacak **İkinci Şans Okulları** kurulacak.
- **Yabancı dil müfredatı** ile öğretim metotları başarılı ülke örneklerine göre düzenlenecek, küçük ve orta ölçekli işletmeleri hedefleyen **kurumsal yabancı dil teşvik programı** tasarlanacak.
- Yurt dışındaki başarılı insanlarımızla yakınlaşıp iyi ilişkiler kurulmasını sağlayacak etkin bir **diaspora politikası** geliştirilecek.
- **Yeni nesil özel ekonomik bölgelerde** istihdam edilecek nitelikli çalışanlara **gelir vergisinden tam muafiyet** verilecek.
- **Dijital Göçebe Vizesi** uygulamasına geçilecek. Ülkemizin dijital göçebeler için çekiciliğini artırmak üzere onlara yönelik sağlık ve sosyal güvence planları tasarlanacak.

Hızlı ve Ucuz İnternet

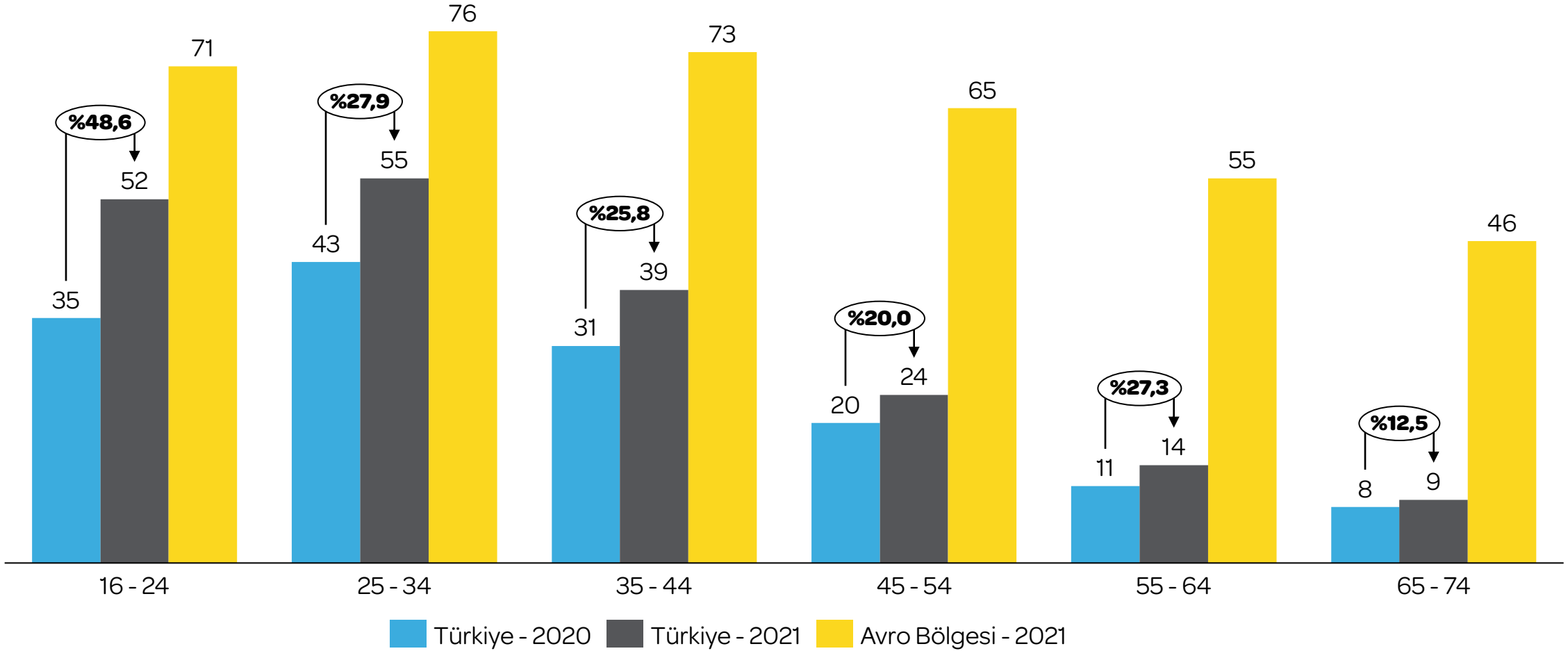
- İnternet hızını artırmak için **fiber altyapı yatırımları** artırılacak ve ülkenin **5G dönüşümü** hızlandırılacak.
- 2028'de 5G bağlantı sayısının nüfusa oranı %50'nin, toplam sabit genişbant bağlantılar içinde fiberin payı ise %80'inin üzerine çıkacak.
- Altyapı yatırımlarını artırırken **internet fiyatlarını aşağı çekmek** için internet servis sağlayıcıları sektöründeki rekabet ortamı iyileştirilecek, piyasadaki yoğunlaşma azaltılacak.

Teknolojik Gelişmelere Yön Veren Bir Finans Sektörü

- **Fintek ve kripto varlıklar** İstanbul Finans Merkezi içinde **öncelikli gelişme alanı** olarak belirlenecek. Bu alanda regülasyonların dünya çapında çıkarılması için sektör temsilcileri ve uluslararası yatırımcılardan oluşan Hazine Bakanı'na bağlı **"Fintek Konseyi"** kurulacak.
- Fintek ve kripto varlıklar alanında iş kuran girişimcilerin kamu içinde muhatap bulmalarını sağlayacak **"regülasyon penceresi"** kurulacak, ilgili tüm regülatörlerle koordinasyon buradan gerçekleştirilecek.
- Henüz yeni kurulan fintek startuplarının belirli sayıda kullanıcıya yönelik faaliyetlerinin kimi regülasyonlardan muaf tutulmasını sağlayacak **"regülasyon deney alanı"** kurulacak. Bu uygulama diğer sektörlerde de genişletilecek.
- **Kripto varlıkların düzenlenmesi için yeni bir düzenleyici kurum** kurulacak. Dünyada bu alanda öncü, başka ülkelerdeki girişimleri ülkemize çekecek, rekabeti geliştirecek ve yatırımcıyı koruyacak düzenlemeler yapılacaktır.
- Ödeme ve elektronik para kuruluşlarının düzenlenmesi Merkez Bankası'ndan alınarak BDDK'ye geri verilecek. BDDK'nın ismi **Bankacılık ve Finansal Teknolojiler Düzenleme ve Denetleme Kurumu** olarak değiştirilecek.
- Fintek sektörüne yönelik düzenlemelerle bu faaliyetlerin rekabete açılması, ülkemizde bankaların finansal ağırlığının azaltılması ve finansal erişimin artırılması sağlanacak.
- Fintek şirketlerinin güçlendirilmesi yoluyla büyük global teknoloji şirketlerinin finansal sistemimizde baskın duruma gelmesinin önüne geçilecek.
- **Merkez Bankası dijital parası** ülkemizin global ödeme sistemleri içinde bağımsızlığını sağlamak ve döviz ikamesini azaltmak amacıyla, özel hayatın korunmasına hassasiyet göstererek tasarlanacak ve çıkarılacak. Merkez Bankası dijital parası çıkarılırken, özel stabilcoin şirketleriyle de işbirliği yapılacaktır.

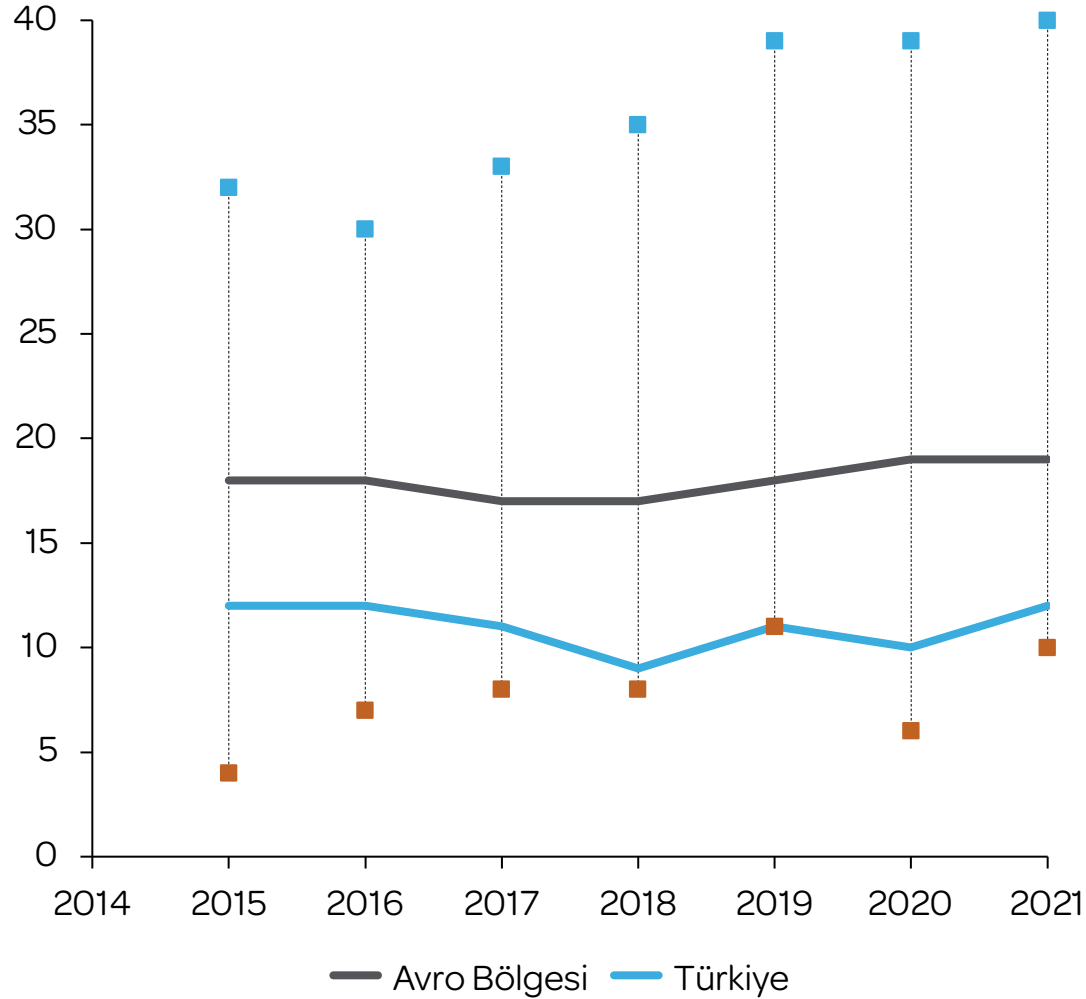
E-ticaretin yükselişı pandemiyle hız kazandı.

Türkiye ve Avro Bölgesinde son üç ay içinde interneti kullanmış olan vatandaşlar arasında son üç ay içerisinde en az bir kere de e-ticareti kullanmış olanların payı (%)

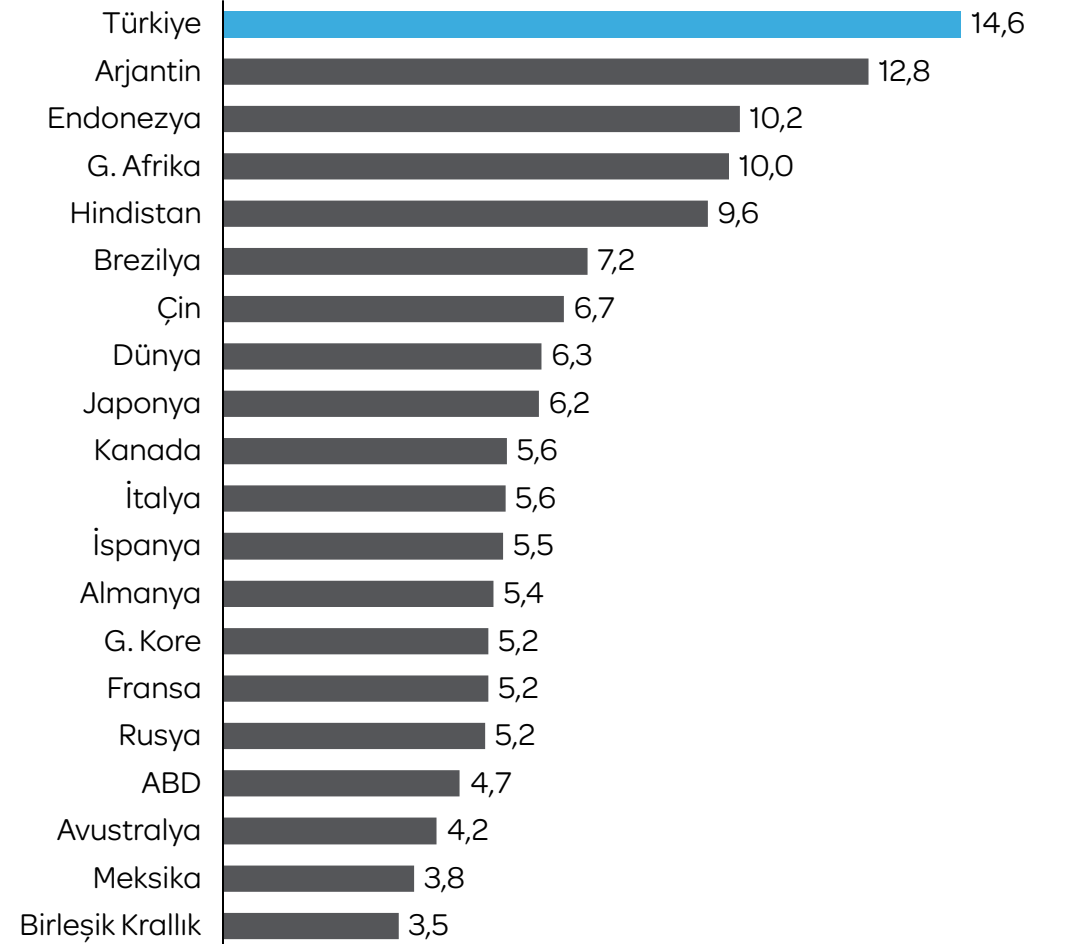

E-ticaret alanında müthiş bir büyüme potansiyeli var.

10 veya daha fazla çalışanı olan girişimlerde e-ticaretle cirosunun en az %1'ini gerçekleştirenlerin oranı (% , finans hariç)

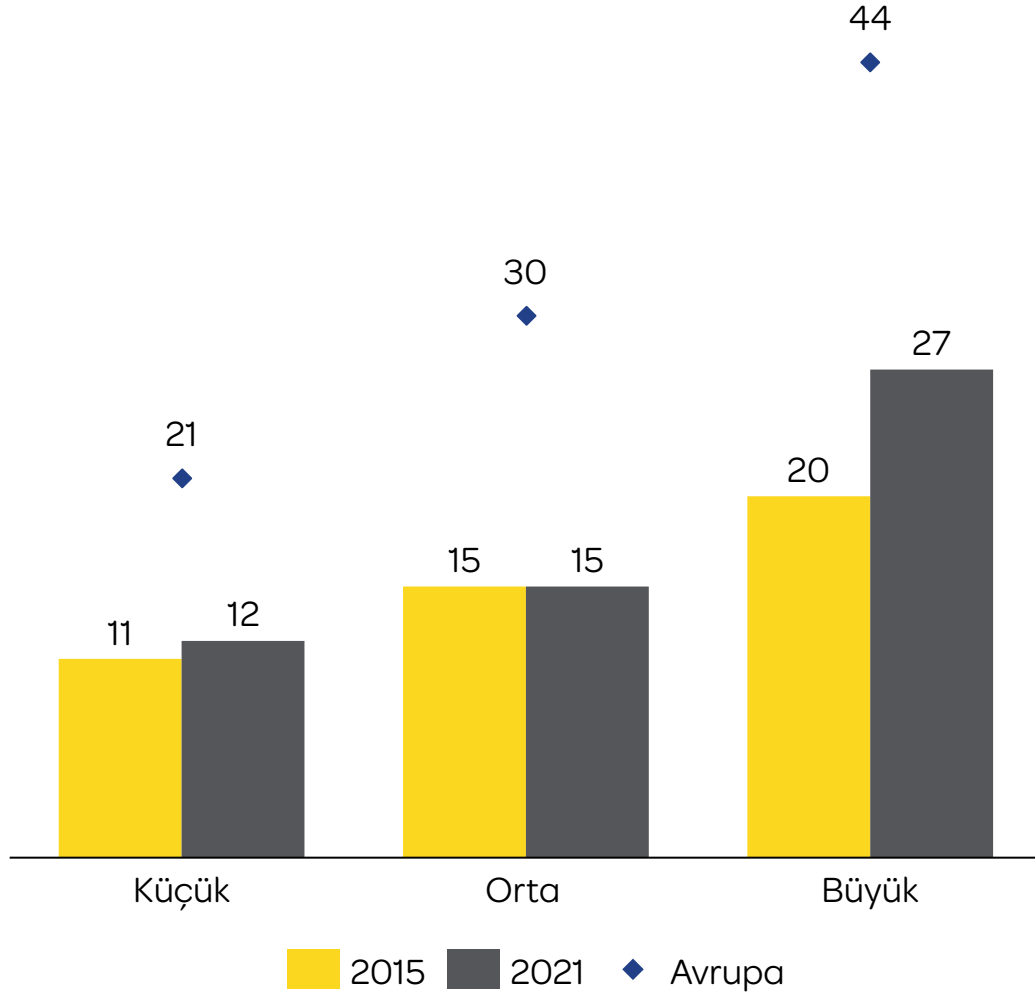

Seçilmiş ülkelerin perakende e-ticaret satışları yıllık bileşik büyüme oranı tahmini (2021-2025, YBBH, %)

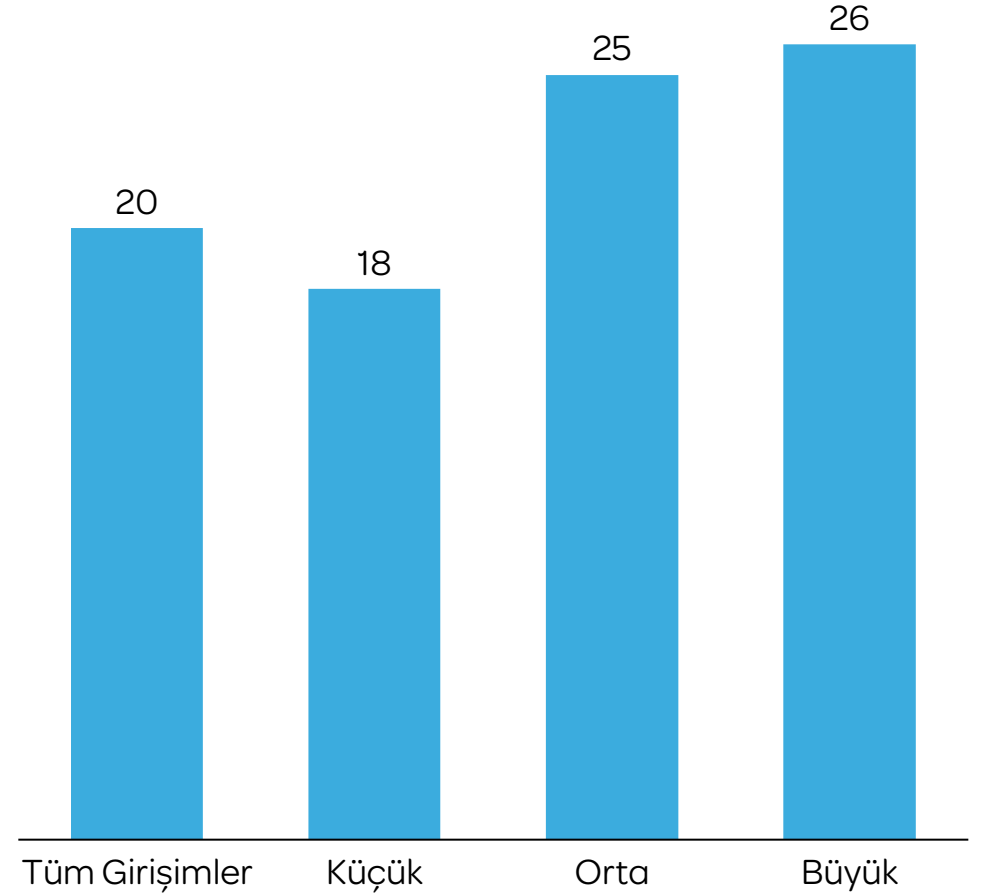

Üstelik e-ticaret şirketlerimizin ihracat potansiyeli de yüksek.

Çalışan sayılarına göre e-ticaret yapan girişimlerin oranı(%)*

İnternette satış yapan firmalar arasında yurtdışına internette satış yapan firmaların oranı (%)

Kapsayıcı Bir E-ticaret Sektörü

- İşletmelerin online varlıklarını artırmaya yönelik **markalaşma destekleri** artırılacak.
- İşletmelerin e-ticaret gelirlerini artırmalarına olanak sağlayacak online-pazarlama, veri toplama ve analizi, deneyim tasarımı gibi alanlardaki harcamaları ve iş gücü ihtiyaçları vergi indirimleriyle desteklenecek. **Dijitalleşme üzerindeki vergi yükü** azaltılacak. Azaltılan vergi yükünün e-ticaret yapan küçük işletmelerin gelirlerine olumlu yansımaları sağlanacak.
- Girişimlerde e-ticaretin toplam cironun %10'unu geçtiği ilk sene, o seneye özgü olarak e-ticaret kapasitesini artırmaya yönelik hizmetlerden faydalanabilmesi için **kupon destekler** düzenlenecek.
- Esnaf, küçük ve mikro işletmelerin **pazara erişimini kolaylaştıran platformlara**, bu işletmelerin alışveriş temelli işlem maliyetlerini azaltacak destekler sunmasını sağlayacak **teşvikler** tasarlanacak.
- Esnaf ve sanatkar işletmelerin dijital becerilerinin geliştirilmesi, e-ticarete adaptasyonlarının artırılması, paylaşım ekonomisi gibi sürdürülebilir ve maliyet düşürücü çözümleri kullanması gibi alanlara odaklanan **e-snaf modeli** adını verdiğimiz danışmanlık ve kapasite geliştirme yaklaşımı uygulanacak.
- KOBİ'ler ile esnaf ve sanatkar işletmelerinin finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla **faaliyet alanı ve ölçeğe göre farklılaşan bir kredi derecelendirme sistemi** geliştirilecek.
- E-ticaretin **bölgesel gelişmişlik farklarını azaltma** etkisi artırılacak. Gelişmişlik seviyesi düşük illerdeki işletmelerin dijital ticaret maliyetlerini azaltacak adımlar atılacak.

Etkin Bir E-ticaret Sektörü

- E-ticaret, sosyal medya gibi alanlarda etkin rekabet sağlanacak; ancak şirketlere ve **piyasaya keyfi müdahalelere son** verilecek.
- E-ticaret alanındaki **tedarikçilerin haksız sözleşme şartları**, uzun vadeler ve platformların özel marka (private label) ürünlerine karşı haksız rekabetle karşılaşmaları kanun ile önlenecek.
- E-ticaret ve e-ihracatla ilgili **lojistik maliyetler azaltılacak**, PTT ve THY'nin e-ticaret ve e-ihracattaki mevcut rolleri kapsamlı bir strateji çerçevesinde geliştirilecek.
- E-ticarete **tüketici refahını artırma**ya yönelik düzenleme ve standartlar, minimum düzenleyici yük prensibiyle hayata geçirilecek.
- **Avrupa Dijital Tek Pazarı**'na katılım sağlanacak. Orta Asya ülkeleri arasında dijital ticaretin artırılmasına yönelik **gümrük ve vergi süreçlerinin uyumu** sağlanacak.

Teşekkürler

İYİ Kalkınma Kongresi
3.Oturum
Üreten Türkiye

